

Trygghet i staden

En studie om förhållandet mellan byggd miljö och trygghet, med fokus på Annelunds bostadsområde och Norra Grängesbergsgatan.

Safety in the city

A study about the relationship between the built environment and security. Based on Annelunds' housing area and Norra Grängesbergsgatan.

Författare: Hadil AL Mehdawi Handledare: Per-Markku Ristilammi C uppsats i byggd miljö, 20 HP Malmö högskola, Urbana studier Kultur och Samhälle, Arkitektur, visualisering och kommunikation HT 20

Abstract

Safety is one of the main fundamental requirements of a society. It's importance arises from peoples right to feel safe within their premises. This thesis attempts to address some questions about safety in a city, factors that can affect feeling of safety and how to endorse safety in built environment. This work presents a case study based on Annelund area. Annelund is located in Malmö, Sweden. The residents of Annelund are reported to feel unsafe in their neighbourhood. The main purpose of this work is to deepen understanding of the factors that affect the perceived safety level in Annelund. The work also aims to suggest improvements that can be made so that the residents in Annelund can feel safer. Aspects related to the safety level of the neighbourhood are analysed by means of literature studies, site observations and interviews. The study shows that the built in environment is an important factor that affects the safety of a place; however, the study also highlights that broader efforts are needed to promote the development of a safe city. This, because Annelund is actually a quiet area with low crime rate where the physical space is relatively good but, still the inhabitants feel very unsafe due to their surrounding neighbourhood that have its basis in the illegal activities that occurs in Norra Grängesbergsgatan. During this study, it was observed that this place seems to be a troubled street where physical space is poorly planned. Due to this the street is suited for some illegal activities. Thus, this study recommends changing the physical aspects of the street to reduce illegal activities in Norra Grängesbergsgatan. This could ultimately lead to higher and improved safety level in Annelund.

Keywords: Security, physical space, built environment, social space, social controls, mental spaces.

Abstrakt

Trygghet är ett av de viktigaste och grundläggande kraven som finns på ett samhälle. Dess betydelse uppstår från folks rätt att känna sig trygga i sin omgivning. Denna studie ämnar att diskutera frågor som rör tryggheten i en stad, faktorer som kan påverka känslan av trygghet och hur man kan stärka trygghet med byggd miljö. Arbetet presenterar en fallstudie baserad på Annelund området. Annelund är ett litet bostadsområde som ligger i Malmö. Det är väl rapporterat att invånarna i Annelund känner sig mycket otrygga. Det huvudsakliga syftet med detta arbete är att fördjupa förståelsen av de faktorer som påverkar trygghetsnivån i Annelund. Vidare syftar studien också till att föreslå förbättringar som kan göras för att det ska kännas tryggare för de som bor och vistas i området. Aspekter som rör trygghetsnivån i trakten har analyseras med hjälp av litteraturstudier, plats observationer och intervjuer. Studien visar att den byggda miljön är en viktig faktor som påverkar tryggheten av en plats; dock visar studien också att bredare insatser behövs för att främja utvecklingen av en trygg stad. Detta eftersom Annelund faktiskt är ett lugnt område med ganska låg brottslighet där den byggda miljön är bra; men invånarna känner sig fortfarande mycket otrygga där på grund av sin omgivning d.v.s., på grund av de olagliga aktiviteter som sker på Norra Grängesbergsgatan. Under denna studie konstaterades det att gatan verkar vara ganska stökig kunde även observera att det fysiska rummet är dåligt planerat. Vilket gör att gatan blir lämplig för olagliga aktiviteter. Således rekommenderar denna studie att ändra de fysiska aspekterna av gatan för att minska de olagliga aktiviteterna som sker i Norra Grängesbergsgatan. Detta kan resultera i att invånarna i Annelund känner sig tryggare.

Nyckelord: Trygghet, fysiska rum, byggd miljö, sociala rum, social kontroll, mentala rum.

Innehåll

1. Inledning	5
1.2. problemformulering.....	6
1.3. Syfte.....	6
1.4. Forskningsfrågor	7
1.5. Avgränsning.....	7
2. Metoder	7
2.1. Fallstudie	8
2.2. Intervjuer	8
2.3. Platsobservation	10
2.4 Metodkritik.....	10
3. Teori	11
3.1 Varför är trygghet viktigt och vad innebär det.	11
3.2 Fysiska rum.....	12
3.2.1 Komponenterna som gör ett område	15
3.2.2 Vad gör ett område attraktivt?	16
3.3 Sociala rum.....	17
3.4 Mentala rum.....	18
4. Fallstudie	19
4.1 observationer i Annelundsområdet	19
4.2 Norra Grängesbergsgatan.....	25
4.3 Sammanställning av intervjuer	28
5 Resultat av fallstudien.....	28
5.1 Det fysiska rummet med koppling till trygghet	28
5.2 Öka den sociala kontrollen genom att uppmuntra till det sociala livet med fysiska komponenter.	31
5.3 Mentala rummet.....	33
6. Diskussion	35
7 Slutsats	39
Referenser.....	41
Appendix 1 Sammanställning av intervjuerna	43
Bilaga 1, Intervjufrågor	48
Bilaga 2, Informanter	50
Bilaga 3, Observationsplan.....	50
Bilaga 4, Datum och tid för observationer	53

Förord

Denna kandidatuppsats avslutar min kandidatutbildning Arkitektur, visualisering och kommunikation på Malmö högskola. Att studera aspekter som diskuterar trygghet och hur den byggda miljön kan påverka tryggheten i staden, har varit väldigt intressant och lärorikt. Jag tycker att det är fascinerande att inse hur mycket miljön och närhet till andra människor faktiskt påverkar ens trygghets känsla. Det är först nu efter den här studien jag inser vilken stor roll dessa aspekter har haft i min upplevda trygghets känsla. Nu i efterhand kan jag säga att jag valde rätt ämne att skriva om och jag har inte bara lärt mig mycket, men jag har haft kul samtidigt.

Ett stort tack till min handledare Per-Markku Ristilampi för stimulans och värdefulla kommentarer kring uppsatsen. Jag vill också rikta ett stort tack till Emma Nilsson (programansvarig), Carina Listerborn (professor och lektor på Malmö högskola), Staffan Holfelt (arkitekt), Kwame Moore (fastighetsägare på Norra Grängesbergsgatan) samt Karin Rosen (förskolechef). Jag vill även tacka min goda vän Mearaf Berhane för korrekturläsning och värdefulla kommentarer. Dessutom vill jag tacka alla personer som varit engagerade i denna process och gjort denna uppsats möjlig.

1. Inledning

”Jag ska flytta härifrån. Det är ett dåligt område. Ingen här känner sig trygg i att vara ute på gården sent på kvällen.” (en av respondenterna, 2014-04-08).

Varför känner sig människor så otrygga i sitt bostadsområde att de söker sig till ett annat bostadsområde som är tryggare att bo i? En vanlig anledning är rädslan för att utsättas för brott och våld, vilket många gånger kan leda till att människor känner sig otrygga på offentliga platser i staden. Vidare varierar känsla av otrygghet hos människor som bor i samma bostadsområde från person till person. Intressant att nämna att de som faktiskt är mest utsatta för våldsbrott, unga män 20-24, också är de som oftast känner sig minst otrygga (BRÅ 2014). Alltså är känsla av trygghet ett subjektivt fenomen och därmed finns det många faktorer som påverkar ens rädsla för att utsättas för brott några exempel är; om man är man eller kvinna, där kvinnor oftare känner sig lite räddare. Det är även vanligt att äldre människor och människor som har utsatts för tidigare brott också är lite mer rädda för att utsättas för brott(ibid). Det finns många anledningar till varför människor upplever otrygghet. En anledning kan vara rädslan för brott och våld, som leder till att människor känner sig rädda för att vara ute på offentliga platser i staden. För att förebygga brott och skapa trygghet i ett område, krävs det att man undersöker saker som områdets geografiska läge, dess fysiska miljö samt demografi. Man måste undersöka vad för slags människor det finns i området, om det till exempel är arbetslösa, pensionärer eller barnfamiljer och sedan analysera anledningarna till varför det begås brott i syfte att bekämpa för att få tryggare områden (se internetkällor, www3).

Under 2012 har Malmö högskola, i samarbete med Malmö stad, polisen och Räddningstjänsten Syd gjort en områdesundersökning i Malmö. Undersökningens syfte var att göra en djupgående trygghetsmätning, vars resultat skulle ligga till grund för trygghetsåtgärder i staden. Undersökningen visade att 70 % av Malmös befolkning upplever trygghet i sina kvartershus och bostadsområden, samt att trygghet upplevelsen varierar från område till område (Ivert et al. 2013). Undersökningen visade också att Annelund är ett av de områden där människor upplever stor otrygghet, då 49 % av de boende där uppgav att de känner sig otrygga (Ivert et al. 2013). Orsaken till det är att det i Annelund begås många brott och att kriminaliteten är hög (Ivert et al. 2013). I närheten av Annelundsområdet ligger Norra Grängesbergsgatan, som har Malmös högsta nivå av brottslighet, vilket skapar otrygghet också i Annelund. Till en början var det tänkt att denna studie enbart skulle innefatta Annelundsområdet, men då Norra Grängesbergsgatan påverkar trygghetsupplevelsen även i

Annelundsområdet fick också den gatan bli del av studien. Resultatet blev två fallstudier, den ena i Annelundsområdet och den andra på Norra Grängesbergsgatan. En mer detaljerad beskrivning av Annelund och Norra Grängesbergsgatan ges under sektion 4.

1.2. problemformulering

Genom att öka den sociala och den informella kontrollen kan man minska brotten som begås och på så vis öka tryggheten i ett område (Boverket, 1998). Att utöka den formella kontrollen (exempelvis kameraövervakning och polis) allt för mycket kanske inte är optimalt, man vill ju inte bo i en stad där man är övervakad överallt, detta skulle t.o.m. kunna kännas otryggt då ens integritet hotas, Richards (2012) som är professor i juridik menar att när den personliga integriteten hos individen hotas är det också ett hot mot det fria samhälle. Detta eftersom det fria samhället är uppbyggt på fria sinnen och fritt tänkande, och dessa minimeras av massövervakning (ibid). Det är dock optimalt att öka den sociala kontrollen d.v.s. att man gör det lättare för människor att ha koll på vad som sker i deras omgivning genom att initiera möten mellan människor och att öka synligheten i områden, alltså spelar den byggda miljön en stor roll. Visserligen är detta också en typ av övervakning då fler människor har koll på en, men forskning har visat att denna typ av övervakning inte upplevs som hotfull, utan det är den typ av övervakning som staten för som upplevs som hotfull mot integriteten, där rätten att kunna vara anonym hotas (Oulasvirta et al. 2012).

Många som bor i Annelund känner sig mycket otrygga (Ivert et al. 2013). Det får mig att undra varför? och hur skulle man eventuellt kunna förändra området så att fler människor känner sig trygga i Annelund? Studien intresserar sig i att undersöka hur den byggda miljön i Annelund området ser ut och hur detta eventuellt har påverkat invånarnas upplevda trygghet. Bidrar den byggda miljön i Annelund till att initiera möten mellan människor, ökar aktiviteterna den sociala kontrollen i området? Jag vill även undersöka om Norra Grängesbergsgatan påverkar tryggheten i stadsdelen Annelund. Slutligen resonerar jag kring förslag på hur området skulle kunna förändras för att öka känslan av trygghet hos invånarna i Annelund.

1.3. Syfte

Det huvudsakliga syftet med detta arbete är att fördjupa förståelse kring vilka faktorer det är som påverkar otryggheten i Annelunds område. Detta i syfte att komma på förbättrings förslag som eventuellt kan göras för att förbättra tryggheten i området.

1.4. Forskningsfrågor

- 1) Vilka förutsättningar i den byggda miljön bidrar till upplevd trygghet i Annelund området?
- 2) Initiera den byggda miljön i Annelund sociala och valbara aktiviteter mellan människor?
- 3) Vilka faktorer är det som främst påverkar tryggheten hos människorna i Annelund området?
- 4) Vilka åtgärder skulle kunna göras för att förbättra känslan av trygghet i Annelundsområdet?

1.5. Avgränsning

Det som ligger i focus i studien är Annelund och vad det är som påverkar otrygghets känsla i området. Dessvärre är trygghet subjektiv och påverkas av en mängd faktorer jag har dock valt att avgränsa mig genom att endast beröra tre teorier som berör trygghet dessa är; det fysiska, det sociala och det mentala rummet. Vidare är Annelund beläggen i närheten av andra områden som har ganska hög brottslighet bl.a. ligger Rosengård, som är ganska omnämnt i media bara en gångtunnel ifrån. Alltså hade det varit intressant att titta på om närheten till Rosengård bidrar till ökad otrygghet känsla bland de boende i Annelund. Men på grund av tids och resurs brist har jag avgränsat arbetet genom att endast undersöka Annelund och Norra Grängesbergsgatan som korsar Annelund.

Jag upplevde det som att det var svårt att komma över fakta om Annelundsområdet, medan det fanns mycket fakta om Norra Grängesbergsgatan. Där med fick jag förlita mig nästan helt på mina egna observationer och intervjuer gällande Annelund området. På grund av tidsbrist och kostnader har jag intervjuat 13 personer, vilket inte är tillräckligt för att generalisera respondenternas erfarenheter och upplevelser. Att generalisera från en fallstudie är sålunda svårt, men man kan få en större inblick och en djupare förståelse för en problematik ifrån ett fall vilket är avsikten med den här studien. Jag tycker att respondenterna gav värdefull information och att de var tillräckligt många för att få en glimt av hur det är att bo och jobba i området utifrån ett trygghetsperspektiv.

2. Metoder

I min studie undersöker jag trygghet i staden, dock är begreppet trygghet svårt att förstå då det är en känsla som är ytterst subjektiv och som varierar beroende på individens ålder och erfarenheter etc. Vidare ville jag erhålla så trovärdiga svar som möjligt där med var det

lämpligast att använda sig av en kvalitativ metod, andra fördelar med denna metod är man kan få en bred förståelse för problematik (Thurén 2007:100). Jag har baserat min studie på intervjuer och platsobservationer, där jag använt mig av fotografier, för att utföra min studie. Resultatet från dessa hjälper mig att förstå hur människor som bor i Annelund upplever området (ibid). När man genomför en kvalitativ studie krävs inte ett slumpmässigt urval, utan det handlar om ett selektivt urval av studieobjekt. Vidare så finns det inte några bestämda regler för hur man gör urvalet i en intervjuundersökning. Den kan därför göras på många olika sätt (Johannesen & Tufte, 2003:45–50). De personer som har intervjuats har dels valts ut genom en metod kallad snöbollseffekt, där den ena hänvisar till någon annan och den till en tredje. Men jag har även använt mitt egna kontaktnätverk i området för att få tag på respondenter.

Det var inte svårt att hitta litteraturreferenser som behandlar ämnet trygghet i staden. Men då det fanns mycket litteratur som handlar om trygghet, var det svårt att välja vilken som var bäst anpassad för min studie. Jag kontaktade Carina Listerborn och efter ett möte med henne bestämde jag mig för att utgå från hennes teorier.

2.1. Fallstudie

För att försöka nå kärnan i problemet så har jag använt mig av en fallstudie, vilket betyder att jag har gjort en djupgående undersökning av ett fenomen. Jag har använt mig av olika källor och metoder för att få ett så sanningsenligt resultat som möjligt. En fallstudie kännetecknas av att forskningsfrågan inleds med ett "hur" eller ett "varför" (Yin 2003:9).

Jag valde den geografiska platsen efter att ha gjort sökningar på Sydsvenska Dagbladet, webbsidor och gått igenom Malmö stads områdesundersökning. Där kunde jag utläsa att Annelundsområdet, som ligger i innerstaden, är ett av de områden där många upplever otrygghet. Det finns ett antal faktorer som påverkar rädsla bl.a. media. För att få en bild av hur pass rapporterad området är och vad som rapporteras har jag tittat på artiklar från sydsvenska dagbladet på nätet.

2.2. Intervjuer

Jag har intervjuat 13 personer som bor i Annelundsområdet och som arbetar på Norra Grängesbergsgatan som bilmekaniker, kassörskor, säljare, gatukökspersonal, praktikanter, förskolelärare, förskolechef och fastighetsägare (se informant lista sid 50). Jag valde att intervjua olika människor, både män och kvinnor, och personer med invandrarbakgrund likväl

som svenskar. Detta för att få en bred förståelse för hur människor uppfattar trygghet, då själva upplevelsen av trygghet är subjektiv och beror på människors tidigare erfarenheter och liv. Jag besökte verksamheterna och presenterade mig som en student från Malmö högskola som utför en studie om trygghet i staden. Intervjuerna skedde på respektive intervjuobjekts arbetsplats. Tidsåtgången skiftade mellan 30 till 60 minuter, beroende på hur intresserad personen i fråga var av intervjun. IntervjuseSSIONerna pågick under en månad och nio dagar. Det var svårt att övertala människor till att ställa upp på en intervju då de misstänkte att jag var journalist eller att jag samarbetade med polisen. När de gick med på att intervjuas så betonade de att de ville vara anonyma. Jag ställde allmänna intervjufrågor som var anpassade för majoriteten av de som bor och arbetar i området, men i vissa fall specificerade jag frågorna och ställde frågor som var mer individuellt anpassade (se Bilaga 1). Det är också viktigt att garantera anonymiteten i det mån det går, flera av respondenterna var noga med att säga att de ville vara anonyma. Då de berättar var de jobbar blir det lätt för intresserade att identifiera personerna. Där med har jag valt att inte specierna vem som säger vad i detalj utan presenterar resultat från intervjuerna främst genom att dela upp det på kön.

Till en början tänkte jag att det skulle bli svårt att genomföra intervjuerna, men då jag har en bekant som arbetar på en av bilverkstäderna så kontaktade jag honom. Han accepterade att jag skulle få intervjua honom och dessutom hjälpte han mig att intervjua flera personer som arbetar på Norra Grängesbergsgatan eller som bor i Annelundsområdet. En person blev nervös och bekymrad av intervjun och ställde många frågor om min utbildning, om vad arkitektur kan göra för att förbättra en gata och vad uppsatsen skulle handla om. Mina svar lugnade honom och han lät mig till sist spela in intervjun. När jag undersökte vilken sorts brottslighet som skett på Norra Grängesbergsgatan hittade jag en artikel om en bomb som hade påträffats i en gatukiosk (se internetkällor, [www3](#)). Därför tyckte jag att det kändes relevant att göra en intervju med någon som arbetar i den kiosken, för att få svar på hur de hade upplevt denna ovanliga händelse. Efter att jag fått reda på vilken gatukiosk som bomben hade hittats i uppmärksammade jag att kiosken är belägen i korsningen mellan Norra Grängesbergsgatan och Anneludsgatan öster om Norra Grängesbergsgatan, mitt emot en förskola. Med anledning av det ville jag även intervjua förskolepersonalen, för att få en uppfattning om vilka upplevelser barnen, föräldrarna och personalen har av denna händelse. När jag besökte förskolan fick jag tips om att göra intervjuer med personal från andra förskolor i närheten av Annelundsskolan, Vitemölleförskolan och Gulleängeförskolan. Jag kontaktade därför anställda på Vitemölleförskolan och förskolechef Karin Rosen på Gullängeförskolan. Efter intervjun med en anställd på denna förskola tyckte respondenten att

jag borde intervjua fastighetsägaren, då han är involverad i de projekt som finns för att förbättra Norra Grängesbergsgatan. Jag ringde till fastighetsägaren och bokade en intervjutid med honom. Intervjun genomfördes därefter på hans arbetsplats.

Intervjuerna har hjälpt mig att få reda på hur människor som bor och arbetar i Annelund och kring Grängesbergsgatan upplever området och hur deras trygghetskänsla är. Nackdelen med min intervjumetod är att den inte skapar några säkra svar och generellt applicerbara lösningar för problematiken. Då jag gjorde en intervju med en fastighetsägare så var han t ex enbart positiv och försökte beskriva livet på gatan som gott, han menade att de händelser som sker på Norra Grängesbergsgatan kan inträffa även på andra platser i staden. Jag reserverar mig för hans svar då eget intresse finns eftersom det som sker i området som är negativt också påverka värdet av hans fastigheter ogynnsamt.

2.3. Platsobservation

Jag gjorde en platsobservation genom att promenera längs Norra Grängesbergsgatan och Annelunds bostadsområde. Jag fotograferade och observerade byggnader, fasader, parken, grönytor, cykelbanor, trafik och allt annat som fanns på gatorna. Min observationsplan utgår från teorier av Oscar Newman (*Defensible space*), Jane Jacobs, Jan Gehl och Carina Listerborn (för observationsplan se bilaga 3). Platsobservationerna genomfördes i fyra omgångar (för datum och tid för observationerna se bilaga 4). Första gången undersökte jag området för att bilda mig en uppfattning av platsen, då var det kallt och molnigt. Andra gången regnade det. Gatorna och parken var vid dessa tillfällen nästan tomma. Vid mitt tredje besök var det fint väder, varmt och soligt, och promenaden skedde vid en annan tidpunkt än de föregående observationerna. Vid det fjärde tillfället skedde observationen på kvällen detta gjorde jag för att observera hur platsen används under dygnets mörka timmar samt för att se hur belysningen var. Jag fotograferade under alla observationer, dels för att kunna använda mig av det materialet i arbetet, men också för att kunna gå tillbaka och se om jag missat någonting.

2.4 Metodkritik

Den förkunskap/förförståelse som man har när man börjar en undersökning sätter sin prägel på allt man gör. Därmed kommer min empiri aldrig att bli fullständigt objektiv, hur mycket jag än försöker. Enligt Karin Widerberg (2002) kan kvalitativa intervjuer aldrig bli det, då man tolkar allt utifrån sig själv. Och jag som från tidigare känner till Annelund området har ju en bild av vad jag tror att jag kommer att hitta, detta kommer säkert att påverka studien.

Dessutom märkte jag under arbetets gång att mitt val av respondenter inte var optimal, detta då bara tre respondenter bor eller brukar vara i Annelund. Då focus i denna studie är invånarna i Annelunds trygghets känsla borde fler om inte alla respondenter vara människor som bor eller är mycket i Annelund. Från början var tanken med att intervjua människor i olika åldrar, kön och etnicitet att kunna jämföra hur dessa faktorer påverkar. Dessvärre insåg jag att det var omöjligt att besvara eller ge indikation till hur dessa faktorer påverkar då jag har alldeles för få individer i varje gren för att kunna göra jämförelser. Kritisk är jag även mot min förmåga att översätta det respondenterna har sagt på det respondenten har menat då flera av dem har bristande kunskaper i svenska.

3. Teori

Detta kapitel behandlar vad som påverkar människors trygghetskänsla. Då känslan av upplevd trygghet är subjektiv finns det många olika faktorer som påverkar trygghetskänslan. De tre faktorer som kommer att diskuteras i detta avsnitt är: fysiska rum, sociala rum och mentala rum. I detta avsnitt kommer även en kort introduktion ges kring varför det är viktigt att känna sig trygg och vad det innebär att vara trygg.

3.1 Varför är trygghet viktigt och vad innebär det.

Trygghet är nödvändigt för att människor ska må bra, känna trivsel och få ett bra liv. Listerborn (2000) anser dessutom att trygghet är en demokratifråga. Enligt Listerborn (2000) är trygghet en känsla som människan upplever då en inte känner sig hotad eller upplever sig att vara i fara på den plats de befinner sig i. Alla, oavsett om de är barn eller vuxna, män eller kvinnor, unga eller gamla, har rätt att röra sig i stadens offentliga rum, utan att behöva känna sig otrygga. De ska vara fria att röra sig på dessa platser oavsett vilken tid på dygnet det är och ska inte behöva planera sina liv efter rädsla (Listerborn 2000:11). Det finns många anledningar till att man kan känna sig otrygg. Per-Olof Hallin (2013) som är professor i kulturgeografi definierar trygghet som något som handlar om känslan av att vara säker. Känslan av otrygghet baseras dels på en oro för möjliga oönskade händelser och dels på vilka säkerhetsåtgärder som finns för att hindra konsekvenserna om något händer (Hallin 2013:11). Det är svårt att identifiera känslor och kategorisera dem som vetenskapliga begrepp på grund av deras situationella och subjektiva karaktär (Listerborn 2002:74). En känsla av trygghet är svår att mäta, då människor upplever händelser på olika sätt. Att känna sig otrygg kan bero på ålder, kön individens, sociala bakgrund och erfarenheter. För att kunna besvara frågan måste man diskutera problemet utifrån de aspekterna som påverkar tryggheten; det fysiska rummet d.v.s. stadens struktur och gestaltning, det sociala rummet som täcker mänsklig interaktion och samspel och det mentala rummet som innefattar erfarenheter, bilder och fantasier så

som vi upplever dom i staden (Listerborn 2000:8). Vidare är de fysiska, sociala och mentala rummen sammanlänkade vilket innebär att det finns ett beroende mellan dom. Madanipour (2005:7) som är arkitekt och forskare menar att man inte kan dela upp på det fysiska och det sociala rummet, då mänskliga relationer sker i den fysiska miljön. Samtidigt är det enligt filosofen och psykologen Henri Lefebvre (i Giesecking 2014) omöjlig att separera det mentala rummet från det sociala rummet då det sociala rummet är en produktion av det mentala rummet. Men för enkelhet skull diskuteras dessa faktorer i nästa avsnitt uppdelade.

När det gäller det fysiska rummet kommer jag att använda mig av journalisten Jane Jacobs och arkitekten Oscar Newman (Stanley, 1976) uppmärksammade teorier inom stadsplaneringen. I diskussionen om det sociala rummet används teorier som i grunden har formats av Henri Lefebvre dock är det Jahn Gehl som är arkitekt och urban designer som jag kommer att referera till då intressanta tolkningar och applikationer har gjorts av honom som är passande för min studie. De teorier som används kring det mentala rummet är främst tagna från Carina Listerborn som är professor i urban planering och design.

3.2 Fysiska rum

I sin bok, *Trygg stad: diskurser om kvinnors rädsla i forskning, policyutveckling och lokal praktik* (2002), nämner Listerborn Oscar Newmans teorier om hur den fysiska miljön och det sociala beteendet hjälper till att förebygga brott. Newman fokuserar på bostadsområden i stadsmiljö och tar upp faktorer som är viktiga att ha i åtanke då man planerar ett bostadsområde, som kan göra att de boende känner att de har större kontroll över sitt område (Newman i Listerborn 2002:104). I sin studie har Newman kommit fram till att det är svårare att minska brottslighet och att ha kontroll över större områden än vad det är i små, då de boende i mindre områden har lättare för att lära känna varandra. Newman presenterar och redogör för fyra gestaltungsprinciper som definierar det han som kallar *Defensible Space* (försvarbart rum).

1. Området ska vara avgränsat och skilja det privata från det offentliga. Det privata området ska kunna bli skyddat av de boende. Att dela upp grannskapet i mindre enheter kan underlätta de boendes möjligheter att lära känna varandra och skapa känslan av tillhörighet, med ökad tillhörighet kommer ett ökat ansvarstagande för området. "Ju mer privat ett område är desto tydligare framträder ansvarsfördelningen." (Newman i Listerborn 2002:105). Uppdelning kan ske genom att

skapa naturliga eller tekniska gränser. Dessa kan t ex vara en gemensam entré, trapphus, buskage, grindar och så vidare. Newman har definierat fyra rumskategorier: privat, halvprivat, halvoffentligt och offentligt rum (Newman i Listerborn 2002:104). Offentliga rum är allmänna utrymmen som ägs av kommunerna, såsom parker, gator och så vidare. Halvoffentliga rum är utrymmen som ägs av en stor grupp men som kan kontrolleras av utomstående, såsom parkeringsplatser och gångvägar. Halvprivata rum är utrymmen som ägs av en mindre grupp, såsom innergård eller trapphus. Privata rum är utrymmen som innehas av endast en ägare, exempelvis en bostad, en privat trädgård eller ett lägenhetsförråd.

Bild 1: Bilden visar ett bostadsområde som delats upp i de fyra kategorierna, privat rum, halvprivat rum, halvoffentligt rum och offentligt rum. observera att det är ett hus och den gröna delen är då den privata trädgården.

2. Det ska ske övervakning i brottsförebyggande syfte. Den fysiska designen ska göra det möjligt att underlätta den spontana överblicken genom placering av fönster mot bostadsområden, gårdar och den offentliga gatumiljön. Detta skapar en större trygghetskänsla i och omkring dessa områden.
3. Den sociala övervakningen ska förstärkas genom att placera byggnader på ett sätt som gör att de boende har god kontroll över sin privata och offentliga sfär. Om man t ex delar upp ett område i mindre delar så blir det lättare för de boende att ha kontroll över sitt närliggande område.
4. Byggnader ska utformas på ett sätt som gör att de smälter in i sin omgivning. Det är fördelaktigt med mötesplatser nära bostäder för att skapa aktivitet och därigenom locka människor till området. För att skapa den bästa sammansatta sociala kontrollen betonar Newman vikten av att personer från olika åldrar, grupper och livsstilar integreras (Newman i Listerborn 2002:105).

Jane Jacobs redogör för tre krav som måste uppfyllas för att en gata ska uppfattas som trygg (Jacobs i Listerborn 2002:103):

1. Gatan ska utgöra en tydlig gräns mellan den privata och den offentliga sfären.

2. Byggnader och fönster ska vara vända mot gatan för att förstärka en naturlig övervakning "eye up on the street".
3. Gatan ska kantas av en arkitektur som uppmuntrar till aktiviteter, som skapar rörelse av människor och som gör gatan livlig. Rörelse och liv utanför gör att även människor inne i husen tittar ut på gatan. Jacobs menar att människor sällan gör det om det inte finns några människor där (Jacobs i Listerborn 2002:103).

Utgångspunkten är alltså att mötesplatser är en förutsättning för att öka flödet av människor på gatan och på så vis öka den sociala kontrollen som då i sin tur ökar tryggheten (Jacobs, 2004:58-62). Därmed bör gatorna kantas av butiker, barer eller andra aktivitets lokaler dessutom menar Jacobs (2004:58-62) att aktiviteter bör finnas under olika tider på dygnet för att undvika tomma gator. Områden där det finns många bostadshus och mötesplatser upplevs som trygga, detta innebär dock inte att alla områden behöver ha dessa egenskaper för att gatorna ska kännas trygga. Utan att det kan räcka med att ett område ligger relativt nära ett annat område som upplevs attraktiva, och ditt många människor går, då får man en ökad genomströmning av människor i det egna området (ibid). Dessutom betonar Jacob vikten av en blandning av gammal och ny bebyggelse i staden (Jacobs 2005:215). Att bygga nya byggnader och blanda med de redan befintliga visar att staden har en kraftfull utveckling samtidigt som invånarna känner att de är en del av utvecklingen. Det skapar en miljö som får invånarna att känna sig trygga och hemma i staden (Jacobs 2005:215).

Både Newman och Jacobs är överens om att den fysiska miljön kan förstärka den sociala kontrollen där de betonar hur viktig den fysiska miljön är för att den sociala kontrollen ska kunna utövas. Newman baserar sina teorier mer eller mindre på Jacobs teorier och de är där med lika i mångt och mycket. Hur som helst skiljer teorierna sig åt i vissa aspekter en viktig sådan aspekt är; att Newman är mer konkret i sin teori, han menar att man bör skilja de offentliga rummen från de privata. Alltså förespråkar Newman slutenhet detta skiljer sig åt från Jacobs som förespråkar öppenhet. Newman menar att platser behöver tydliga gränser, som skiljer det privata från det offentliga, för att människor ska känna till vem som bor var och vilka som är deras grannar. På så sätt blir det lätt att märka om det rör sig främmande personer i området (Newman i Listerborn 2002:123). Newman hävdar att anonymitet försvårar den sociala kontrollen och att anonymitet kan bidra till att det uppstår konflikter och brott (Newman i Listerborn 2002:106). Jacobs anser dock att det finns en koppling mellan anonymitet och trygghet hon tycker att det räcker med att veta att det finns människor nära

för att man ska känna sig trygg, även om man inte känner igen dem (Jacobs i Listerborn 2002:102).

3.2.1 Komponenterna som gör ett område

Ett område består av fasader, gröna områden och trafikrum. Dessa komponenter påverkar den upplevda tryggheten i området. I detta avsnitt redogör jag för hur dessa komponenter ser ut i Annelund området och på Norra Grängesbergsgatan.

Fasader

Fasader har en ganska påtaglig effekt på upplevelsen av trygghet. Enligt Listerborn påverkas trygghetsupplevelsen inte så mycket av bebyggelsens höjd, medan bebyggelsens bredd och längd kan skapa ogenomträngliga områden och en känsla av otrygghet (Listerborn 2000:40). Jan Gehl har gjort en uppdelning av bebyggelse i två olika grupper: hard edges och soft edges. Hard edges avser likformiga kvartersfasader med få dörrar och fönster, ofta i material såsom svart glas, betong eller tegel, och som uppfattas som slutna (Gehl 2010:79). Hard edges kan göra att en plats uppfattas som tråkig. Byggnaderna är likadana och ingenting fångar uppmärksamheten. Man kan inte heller veta vad som händer inne i byggnaderna, vilket bidrar till att stadsrummet känns otryggt, särskilt under kvällstid. Då byggnaderna har få fönster kommer inget ljus från bostädernas insida ut på gatan som därför blir mörk. De slutna fasaderna skapar dålig kommunikation mellan byggnaders insida och gatorna utanför. Soft edges avser kvarter bestående av små enheter där fasaderna ofta har transparanta bottenvåningar och många dörrar. I bottenplan återfinns ofta caféer, restauranger, grönsakshandlare, klädesbutiker och så vidare, vilket bidrar till att gatorna fylls med liv och rörelse (Gehl 2010:78-79). Utbudet fångar människors uppmärksamhet, stimulerar våra sinnen, och skapar en trevlig atmosfär i hela stadsrummet. Man får en anledning till att stanna upp och titta på saker, handla mat, leksaker och kläder. Människor brukar dras till platser där de ser att andra människor är. "People come where people are" (Gehl 2001:27). Byggnader som erbjuder öppenhet och aktivitet ger förbipasserande en bekvämlighetskänsla för att de vet att människor finns nära, särskilt under kvällarna då förbipasserande kan iaktta dem som befinner sig på caféer och restauranger, och då även de som sitter inne i byggnaderna kan se vad som händer utanför på gatan.

Trafikrum

Även trafiksäkerheten påverkar tryggheten hos människor (Gehl 2010: 91). En stor del av det offentliga rummet utgörs av trafikrummet. Med trafikrum avser bil- och cykelvägar och gångbanor. Kollektivtrafik leder till att förflyttning underlättas på många platser i

trafikrummet, samtidigt kan dessa platser kännas otrygga (Boverket 2010). Gångtunnlar och cykelbanor har skapats för att skydda människor från biltrafik, men de kan bidra till otrygghet, speciellt under kvällen, om de ger en dålig överblickbarhet av omgivningen (Listerborn 2000:37). Det är viktigt att människor som använder gång eller cykelbanor kan se vad som händer runt omkring dem.

Parker och grönområden

Parker och gröna ytor är viktiga för stadsmiljön och människans välbefinnande, men de fyller samtidigt fler funktioner, de kan till exempel fungera som mötesplatser, utställningsplatser för offentlig konst samt hantera dagvatten med mera (Boverket 2010:42). Parker och gårdar kan dessvärre upplevas som farliga och obehagliga när man passerar dem kvällstid. De är då mörka och har dålig belysning, vilket gör det svårt att se vad som finns i omgivningen. Dessa platser förändras inte bara under en dygnsperiod utan även efter årstid. Under sommarmånaderna så är parker och gårdar fulla av rörelse, vilket ger en känsla av trygghet. Under vintern däremot är park- och grönområdena ödsliga på grund av kyla och mörker dessutom är ofta belysningen bristfällig, dessa faktorer leder till att man känner otrygghet (Listerborn 2000:43). Jacobs (2004:113) anser att parker måste locka till sig människor för att kunna kännas trygga, annars är de misslyckade. För och befolka parken och därmed öka den sociala kontrollen bör parken omges av variation så som att ha ett tydligt centrum, vara omgiven av stadskvarter och det ska även vara ljust (ibid). Använder man inte parker på "rätt" sätt kan de komma att användas på "fel" sätt. Alltså kan dåligt planerade och impopulära parker bli outnyttjade tomma ytor, parken kan då komma att användas till ljusskygga ändamål såsom exempelvis missbruk. Vidare menar Jacobs (2005:113) att parkens dåliga rykte påverkar även andra platser i närheten, då dessa också får rykte om sig att vara farliga platser (Jacobs 2005:113).

3.2.2 Vad gör ett område attraktivt?

Det finns många saker som gör ett område attraktivt och på så vis drar människor till sig och öppnar upp för människor från alla hörn att träffas och socialisera med varandra. Några sätt att göra områden attraktiva på är belysning, sittplatser och genom att hålla ett område rent och fint. I detta avsnitt ges en närmre bild om just hur dessa faktorer ser ut i Annelunds område och i Norra Grängesbergsgatan.

Intrycket av en plats påverkas av ljus och mörker. Många människor undviker att vistas utomhus under kvällstid då de tycker att det är obehagligt. Brottsförebyggande Rådet (BRÅ)

anser att belysning kan förebygga brott. Belysning har många andra fördelar i stadsmiljön än det som redan nämnts. Belysning lockar människor till sig och bidrar på så sätt till rörelse på platsen, en befolkad plats är tryggare än en plats som är öde (Boverket 2010:71). Belysning kan också vara ett verktyg som hjälper människor att avgöra hur de vill använda stadsrummet. Gatlampornas sken möjliggör att cyklister och gående lättare kan orientera sig i staden (Boverket 2010). Belysning kan även användas för estetiska ändamål, för att göra platsen attraktiv och behaglig (Boverket 2010). Alltså har belysning en viktig roll i upplevd trygghet när man befinner sig i områden som känns obehagliga när det är mörkt. Dock är belysning också en viktig bidragande faktor till att initiera möten genom att dra till sig människor runt mörka tider. Genom att öka den sociala kontrollen ökar man tryggheten och när det handlar om valet av sittplatser sätter sig människor främst där det finns en fin vy och där de kan titta på andra människor (Gehl 2001:29). Om en bänk står vänd mot en gata eller en park ökar den sociala kontrollen, människor kan då se vad som händer och stadsrummet känns tryggare. Vidare är den offentliga miljön viktig för den upplevda tryggheten i ett bostadsområde. Ett bostadsområde som är rent och prydligt, där byggnaderna är fina och i gott skick, där områdets gator hålls rena är mer attraktivt samtidigt som det ger en känsla av trygghet. Detta då det finns ett ansvarstagande kopplat till boendeomgivningen (Boverket 2010:33). Människor påverkar varandra, så när man ser en plats som är dåligt skött och nedskräpad så blir konsekvensen att man fortsätter att skräpa ner platsen. När det inte finns någon som bryr sig om ett område kan risken för brott öka medan trygghetsupplevelsen och känslan av tillhörighet minskar. Klotter och skadegörelse kan också signalera social misär (Listerborn 2002:106).

3.3 Sociala rum

Gatuliv och sociala kontakter har stor betydelse när det handlar om att skapa trygghet i staden. Offentliga rum som erbjuder olika aktiviteter och som är inbjudande för människor att nyttja kan bidra till att hela staden lever upp samtidigt som möten mellan människor ökar (Gehl 2001: 11). Jan Gehl har delat upp de aktiviteter som sker utomhus i tre kategorier: nödvändiga, valbara och sociala aktiviteter (ibid). Nödvändiga aktiviteter är aktiviteter som är obligatoriska, som till exempel att gå till skolan eller att handla mat. Valbara aktiviteter avser människors frivilliga val att vistas utomhus, beroende på om tiden, vädret och den fysiska miljön gör det möjligt, t ex att ta en promenad eller sitta ute på en fin gård för att sola och njuta av platsen (ibid). Sociala aktiviteter är beroende av människors närvaro i de offentliga rummen, till exempel hälsningar mellan grannar eller att se barn som leker utomhus. De sociala aktiviteterna ökar när stadsrummet inbjuder till att stanna upp, sitta eller äta i det, det

vill säga att när människor vill vistas utomhus under längre tid, och utföra nödvändiga och valbara aktiviteter, så kommer de sociala aktiviteterna att öka. Enligt Gehl är sociala aktiviteter ett resultat av valbara och nödvändiga aktiviteter (Gehl 2001:13-14). När människor möts ofta i sina närområden, t ex ute eller i trapphuset, lär de känna varandra och får därför en bättre relation till varandra. När man är välbekant med sina grannar och har regelbunden kontakt med dem så känner man sig trygg. Därigenom kan man förhindra brott från att inträffa, och be om hjälp ifall man behöver det (Listerborn 2002:224). Det är här den sociala kontrollen kommer in. För att förebygga brott så behövs det övervakning. Övervakningen kan utföras formell av personer i tjänst, till exempel polisen och övervakningskameror, eller av de människor som bor i ett område. Övervakningen kallas då för social kontroll, det vill säga relationen och samspelet mellan människor (Boverket 1998).

3.4 Mentala rum

Det mentala rummet är de uppfattningar, fördomar och erfarenheter vi har som enskilda individer som vi använder till att måla en bild av staden (Listerborn, 2000, s 8). Det mentala rummet kan påverkas av olika saker inte minst av etnicitet, kön, ålder, erfarenheter, media och rykten. Både media och rykten har stor påverkan på människor, och de spelar en betydande roll när det gäller människors rädslor (Listerborn 2002:200). När tv och tidningar publicerar sociala vardagliga händelser som sker i staden, såsom brott, kan människor bli rädda och undvika att röra sig ute i stadsrummet (Gehl 2010:28). Listerborn och Gehl menar att media både kan påverka och förändra stadsbilden. Under 1990-talet så startade till exempel en stor debatt om otrygghet och rädslan för brott och våld i staden och media hjälpte till att lyfta fram budskapet (Listerborn 2002:3). Brottsliga händelser kan komma att överdrivas vid rapportering för att fånga uppmärksamhet och för att få fler läsare eller tittare. Konsekvenserna av det kan bli att bilden av en stad eller ett område påverkas i negativ riktning (Listerborn 2002:92). Vidare spelar kön också en roll kvinnor är i mindre utsträckning utsatta för våld samtidigt känner de en större otrygghet (Listerborn, 2002:253). Det logiska här vore ju tvärtom, detta visar att den mentala föreställningen påverkar hur trygga vi känner oss. Listerborn(2000). Det här är ett problem då kvinnor på grund av sin rädsla inte utnyttjar det offentliga rummet så som de kanske önskar alltså är det ett hinder för kvinnornas frihet och rätt att röra sig i staden (Listerborn, 2002:253). Vidare kan trygghetskänsla också påverkas av ålder, olika ålder grupper är rädda för olika saker av olika anledningar. Exempelvis upplever äldre människor otrygghet på grund av att deras kroppar är svaga, de känner sig utsatta och oroliga över hur de ska klara sig ifall de utsätts för våldsbrott (Listerborn 2002:90). Tidigare

erfarenhet av våld eller brott har också stor påverkan på trygghet, människor som har blivit utsatta för våld eller brott känner sig mer otrygga (Brottsförebyggandet rådet 2012). Det har även visat sig att etnisk bakgrund spelar en roll för hur trygg man känner sig. Det som har kunna påvisas är att de som tillhör en etnisk minoritet i ett land, lever med en större rädsla för brott och känner sig otryggare än andra grupper (Listerborn 2002:90). Om vi ser till Sverige så är människor med invandrarbakgrund räddare än de med svenskt ursprung. Invandrarnas rädsla är associerad med en oro att utsättas för brott för att de tillhör en annan etnicitet än majoritetsbefolkningen (BRÅ 2008:17). Listerborn betonar vikten av att diskutera och undersöka trygghetsfrågorna ur ett jämlikhetsperspektiv. När man bygger en stad så måste man fråga sig för vem man bygger den, och vem som ska använda den? ”De som bygger våra städer borde veta mycket mer om samhället och ta hänsyn till människors verkliga behov av staden, till det liv som människor skulle vilja leva i staden” (se Internetkällor www7).

4. Fallstudie

Nedan ges än överblick av hur det ser ut i Annelund och Norra Grängesbergsgatan. Då ett område omfattar byggnader, trafikrum och grönområden ska jag i det här avsnittet redogöra för hur dessa komponenter ser ut i de områden jag avser att studera. Utöver det kommer jag även att granska hur attraktion framhävande element så som exempelvis, ljus och renhet, i dessa områden ser ut, detta i syfte att titta på om det är byggt tillräckligt attraktivt för att initiera både valbara och social möten mellan människor som vistas i området.

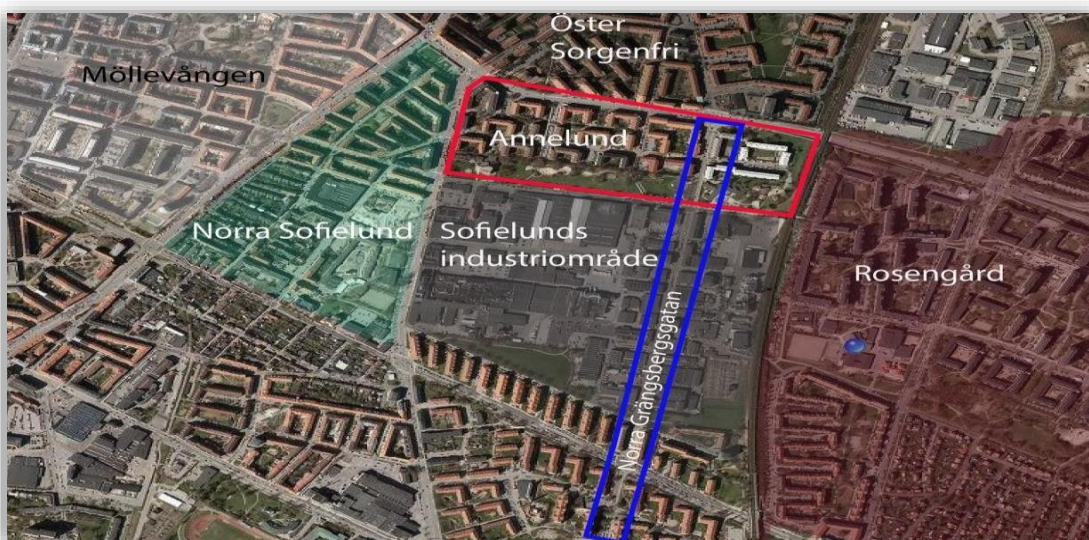

Bild 2: Översiktsplanen visar området och stråket i relation till omgivningen och staden (ej skalenlig).

4.1 observationer i Annelundsområdet

Områdets historia och geografisk lägesbeskrivning

Annelundsområdet byggdes i början av 1900-talet och omfattar 17 hektar. Det är beläget i Västra innerstaden, öster om Nobeltorget, mellan Amiralsgatan, Sofielunds industriområde

och järnvägen. Vitemöllegatan sträcker sig som en axel genom Annelund, vilken korsas av två gator varav den ena är Norra Grängesbergsvägen och den andra Baskemöllegatan. Norra Grängesbergsgatan anknuter Annelund med Sofielunds industriområde och med Östra Sorgenfri. Den nuvarande bebyggelsen uppfördes i början av 1940-talet. Under tidens gång så har husen i området genomgått stora förändringar, exempelvis i form av nya inglasade balkonger, vilket har lett till att områdets karaktär har modifierats (Bostadsmiljöer i Malmö).

Annelunds bostadsområde omfattar bostadshus, Malmö konferenscenter, Folkets hus som ligger vid Nobeltorget och Sankt Matteus Kyrka, som är belägen längre ned längs Lantmannagatan. Annelundsskolan och Vitemölleförskolan ligger nära järnvägen i de östra delarna av området. Mot industriområdet som ligger söder om Annelund finns Enskifteshagen parken.

Bild 3: Situationsplan över Annelundsområdet.

Gränsdragning mellan offentliga och privata rum

Området har en rektangulär form. Bebyggelsen är relativt tät och består dels av lamellhus med tre eller fyra våningar och dels av en U-formad planform bestående av fyra byggnader med sadeltak. Det finns även en del hus som består av fem våningar. Lamellhusen är byggda i vinkel mot varandra. Varje bostadshus har en innergård. Man får tillträde till innergårdar och bostäder genom grindar. Alla gårdar är vända mot Enskifteshagen i sydväst. Bostäder och innergårdar avgränsas från offentliga utrymmen genom plank, stängsel och grindar. Jag observerade att det även finns ett högt stängsel som avgränsar bostäderna från allmänna

utrymmen. Buskage, blomkrukor och rabatter fungerar som gränsdragningar då de skiljer bostäder och innergårdar från gator och allmänna utrymmen. Buskage och rabatter separerar även de privata bilparkeringarna från gatorna och även från själva bostäderna. Stängsel och grindar är låsta och man behöver nyckel för att få tillträde till innergårdarna. Även bostadshusen är avgränsade från innergårdarna genom entrédörrar som hålls låsta dygn runt, det krävs även här nyckel eller att man använder porttelefonen för att komma in.

Överblickbarhet

Bostadshusens entrédörrar och de fönster som ligger längst ned mot Norra Grängesbergsgatan och Vitemöllegatan är riktade mot varandra. De andra bostadshusens entrédörrar och fönster är vända ut mot gatorna på den ena sidan och på den andra sidan är

fönster och balkonger riktade mot innergårdarna och parkeringsplatserna. Det gör att man kan titta ut genom fönstren och från balkongerna för att se vad som händer på gatan, och vem som finns på innergården

Bild 4: Bilden visar hur grinden skiljer innergården och byggnaderna från gatan. Bilden visar också en porttelefon.

Fysiska barriärer

Träd, buskage och andra fysiska barriärer kan begränsa överblickbarheten. Enskifteshagen har träd och växter som inskränker överblicken från Vitemöllegatan och Baskemöllegatan, medan sikten över Enskifteshagen är relativt fri från Norra Grängesbergsgatan.

Byggnaders egenskaper

Varje byggnad har sin egen entrédörr som är i direkt förbindelse till trapphuset. Entrédörrarna är konstruerade av glaspartier, vilket underlättar observation av trappor och hissar inne i byggnaderna. Det är vanligt att tre bostadshus delar på en gemensam innerträdgård med lekplats, träd, buskage, cykelställ, grillplats, bord och bänkar, där grannar kan träffas och umgås med varandra.

Fasader

Husens fasadmateriäl består av puts eller tegel. Färgen är ljusgrå eller ljusgul på byggnaderna med putsfasad och röd på byggnaderna med tegelfasad. Fysiska barriärer, såsom växter och stängsel, avgränsar bostadshusen från kringliggande trottoarer och gator och gör att de hamnar långt ifrån dessa. Det ger en känsla av isolering och att det inte finns någon bra kommunikation mellan byggnader och gator.

Trafikrum

Annelund har ett kollektivtrafiknät, bilvägar, cykelbanor och gångstigar. Bilvägar och gångbanor finns mellan nästan varje kvarter. Det finns två busshållplatser som ligger en liten bit ifrån bostäderna, den ena på Ystadsgatan och den andra på Amiralsgatan. Båda busshållplatserna är väl upplysta av lyktstolpar. Det finns även en gångtunnel som sträcker sig mellan Annelundsgatan och Rosengård. Även om tunneln är väl upplyst så gör ett stort garage och ett stort outnyttjat grönområde att platsen runt gångtunneln känns isolerad och obehaglig. Nästan alla gator har lyktstolpar, men på Enskifteshagen är belysningen dålig, vilket gör det obehagligt att använda cykelvägen där, då man inte har någon överblickbarhet.

Bild 5: Här är gångtunneln som leder till Rosengård.

Belysning Kvaliteten på belysningen varierar i området. Den är god på till exempel Norra Grängesbergsgatan, Lantmannagatan och en liten del av Enskifteshagens gård. Nästan alla

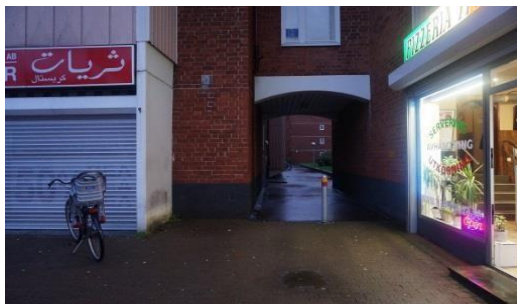

Bild 6: Bilden visar passagen mellan byggnaderna, passagen är entré till innergård och bostäder. Lampan som finns i taket är ur funktion, platsen belyses istället med hjälp av affärernas ljus.

innergårdar och Enskifteshagens gård är dåligt upplysta, vilket ger en bristfällig överblick och uppsikt under kvällstid. När det gäller belysning i anslutning till byggnaderna i Annelundsområdet finns det lampor vid entrédörrarna. Lyktstolpar har placerats ut för att lysa upp fasaderna och även på innergårdarna finns det lyktstolpar längs trädgårdsgångarna. Vid byggnaderna nära Vittemöllegatan, i kvarteren "Ärligheten" och "Troheten", finns lampor endast vid huvudentrén och på hörnen. De U-formade byggnaderna i kvarteret "Bordskapet" har, med sin byggnadsform, skapat en passage. Passagen skapades för att göra det lättare att nå bostäderna utifrån gatan. Dessvärre observerade jag att belysningen på platsen är ur funktion, vilket gör passagen obehaglig. Jag observerade också att hela Vittemöllegatan och Vittemöllesgången har dålig belysning.

Sittplatser

I Annelundområdet finns det sittplatser i form av bänkar endast på innergårdarna, sittplatser saknas utmed gatorna eller mellan byggnaderna, så där får man slå sig ned på exempelvis blomkrukor eller trappor. Inte heller vid Enskifteshagens gård finns det särskilt många bänkar så människor brukar sätta sig på gräset istället.

Bild 7: Här är bänkar omgärdade av buskage som döljer vem som sitter på platsen. Dessutom kan inte den som sitter där se vem som befinner sig på innergården.

Klotter och nedskräpning

Under mina observationer har jag inte sett någon nedskräpning av området. Det finns inte heller särskilt mycket klotter, jag såg det enbart på en vägg i kvarteret "Ärligheten" vid Enskiftesgången och vid Enskifteshagen mot Norra Grängesbergsgatan. Dessutom observerade jag att det bara fanns klotter på två väggar längs med Amiralsgatan och Lantmannagatan.

Parker och grönområden

Annelundsområdet har få gröna ytor. Det grönområde som jag har studerat är Enskifteshagens park. Det är den största gröna yta som finns i området, och den innehar en lekplats, parkbänkar, hundrastplats och idrottsplats. Boende i området anser att detta grönområde är viktigt för dem då de i övrigt har dålig tillgång till gröna ytor. Under min observationsdag så var det fint väder. Jag iakttog människor som hade samlats på gården. Barn lekte, ungdomar spelade basket på idrottsplatsen och människor använde

hundrastplatsen för att rasta sina hundar. Samtidigt observerade jag att det finns vissa utrymmen som inte har använts på rätt sätt. Jag såg ett inhägnat utrymme där det var stora trälådor med plantage i. Det såg ut som ett nystartat projekt som inte har slutförts.

Bild 8: Bilden visar det inhägnade utrymmet som ligger i Enskifteshagen park mot Norra Grängesbergsgatan.

Innergården och Enskifteshagen park är fina och mysiga platser under dagen, men jag observerade att belysningen är dålig under kvällstid vilket medför att hela platsen blir otrevlig och kan upplevas som otrygg. Det finns också en liten grönyta som ligger i kvarteret

”Broderskapet” och ”Färdigheten”, mellan järnvägen, Vitemölleförskolan och Annelundsskolan (se bild 9). Denna grönyta är inte välplanerad och har stor växtlighet som är lite upphöjd vid kanten. Jag observerade att det grönområdet ligger i anknypning till Vitemölleförskolan, men att det finns en grind som en gränsdragning. Det finns även en gångtunnel som ligger bredvid grönytan och som anknyter Rosengård med Anneludsgatan. Jag observerade att eftersom denna grönyta inte har belysning kvällstid, och dessutom har växtlighet som inte är välplanerad, så upplevs utrymmet som isolerat. Platsen har fördelen att skydda förskolorna från buller från järnvägen. Däremot är platsen till fördel för ungdomar och missbrukare då platsen passar att användas till skumma aktiviteter.

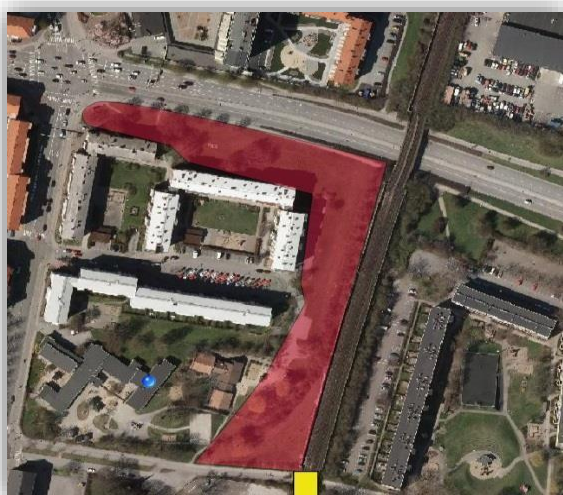

Bild 9: Den markerade platsen visar den outnyttjade gröna ytan mellan järnvägen, Annelundsskolan och

Vitemölleförskolan. Den gula fyrkantiga markeringen är en tunnelgång som knyter Anneludsgatan till Rosengård.

Bild 10: Bilden visar den gröna ytan. Det finns en metallmur, buskage och stora träd som avgränsar ytan från järnvägen, vilket isolerar platsen och begränsar överblickbarheten.

Bild 11: Mitt på platsen hittade jag en liten grop som doldes av små träpinnar och löv, och när löven tagits bort hittade jag rökdon för cannabis.

4.2 Norra Grängesbergsgatan

Gatubeskrivning

Norra Grängesbergsgatan skär rakt igenom Malmös sydöstra delar. På dess östra sida ligger Rosengård och på dess västra sida ligger Möllevången. Gatan utgör ett huvudstråk som sträcker sig genom industriområdet Sofielund, grundat på 1930-talet och då beläget i Malmös utkant. Sedan dess har staden genomgått drastiska förändringar och det har tillkommit flera industrier. Under 1950 och 60-talen hamnade gatan mer i centrum, och den blir mer och mer central för varje år som går. Via Norra Grängesbergsgatan kan man nå stadens centrum och den är en av Malmös mest kända gator med mycket folk i rörelse. Mycket händer på gatan och många brott begås här. Gatan har många ovårdade, gamla och slitna byggnader och många industrifastigheter.

Bild 12: Bilden visar Norra Grängesbergsgatan markerad med röd linje. Bilden visar att en stor del av gatan ligger i ett industriområde. Gatan saknar också grönska.

Fasader

Norra Grängesbergsgatan har många, långa och komplexa byggnader som består av tunga material som tegel och betong. Dessa byggnader har få dörrar och fönster. Byggnaderna är gamla och slitna med krossade fönster. I vissa fall förekommer det långa stängsel som avgränsar bilparkeringar eller byggnader från gatan. När jag gick på gatan observerade jag att det inte fanns något som fångade min uppmärksamhet, bara långa och slitna byggnader som var smutsiga och luktade illa. Under dagen är det livlig atmosfär då människor passerar verksamheterna genom öppna dörrar. Men under kvällen känns gatan obehaglig. Gatan har armaturer som lyser upp den, men eftersom ljus från fönster saknas så känns gatan tom och därför obehaglig. Byggnaderna saknar dessutom tillräcklig belysning och känns mörka.

Bild 13: Långa byggnadskomplex.

Bild 14: Trots att vissa byggnader är planerade i små enheter, upplevs de som isolerade och slutna.

Bild 15: Långa stängsel skiljer den stora parkeringen och byggnaderna från gatan.

Trafik

Gatan har kollektivtrafik, det vill säga att det finns bilvägar, cykelvägar och gångbanor. Norra Grängesbergsgatan är en kraftigt trafikerad gata och det är vanligt att bilar och lastbilar kör fort utan att ta hänsyn till människorna i området. Jag observerar att det nyligen har införts två farthinder för att sänka bilhastigheten och öka säkerheten. Farthinder färdigställdes i maj 2014. Under intervjun med Gullängesskolans chef så framkom det att föräldrar har strävat efter att förbättra gatan och göra den säkrare, så att deras barn inte ska behöva känna sig otrygga när de är på väg till och från förskolor och skola. Cykelväg och gångbana finns endast på den ena sidan av gatan, den sida som har många bilverkstäder och biltvättar. Jag uppmärksammade att det inte fanns någon parkeringsplats eller annan plats att ställa bilar på intill bilmekanicern, utan man är tvungen att parkera mitt på cykelbanan, vilket kan störa cyklisterna.

Bild 16: Bilar parkerar mitt på cykelvägen.

Bild 17 Cyklisterna använder cykelvägen vid bilverkstäderna.

Sittplatser

Gatan är ganska lång men jag noterade att det bara finns en enda bänk utplacerad längs gatan. Den står i ett hörn utanför ett bostadshus, vid korsningen mellan Lönngatan och Norra Grängesbergsgatan. Jag observerade att det inte heller finns några bänkar bredvid bilmekanikern, så när det kommer kunder för att reparera eller tvätta bilar så blir de tvungna att stå under tiden som de väntar på att bilarna ska bli färdiga. Det finns inte ens några

alternativa sittplatser för kunderna, såsom höga trottoarer, trappor eller blomkrukor. Området saknar även restauranger och caféer, där kunder kan slå sig ned och vänta.

Nedskräpning och klotter

Byggnaderna på Norra Grängesbergsgatan är gamla, ovårdade och slitna. Skräp i olika former återfinns både på gatan, på trottoarerna och vid trottoarkanterna. Även utanför affärer är det nedskräpat, likaså i parken bredvid kiosken. Längs gatan uppmärksammade jag klotter på många av byggnadernas väggar, på nästan alla entrédörrar i metall och på lyktstolpar.

Bild 19: Byggnaden är ovårdad. På första våningen är fönster och dörr utrustade med nät av metall som skydd. Dessutom finns det klotter på dörren och väggen

Bild 20: Avfall ligger på marken bredvid affären City däck.

Grönområden

Det finns inga andra gröna ytor vid gatan bortsett från Enskiftehagens gård och vid Uddeholmesgatan. Längs med själva gatan finns det varken träd eller buskar. Gatan domineras av byggnader i tegel och betong, i gråa och röda färger, vilket gör den tråkig då den inte bjuder på några variationer i gatumiljön.

Egna observationer från media granskning

Annelund ligger nära Norra Grängesbergsgatan, som har den högsta kriminaliteten i hela Malmö. När jag har sökt fakta i media om Annelund kan jag inte hitta något speciellt och ännu mindre om sådant som är relaterat till brott. Men när jag söker artiklar om Norra Grängesbergsgatan dyker det upp många artiklar från Sydsvenska Dagbladet. Artiklarna handlar om mord, bomber och andra kriminella händelser. Några rubriker från artiklar i Sydsvenska Dagbladet lyder som följande: "Skottlossning i natt på Norra Grängesbergsgatan", "Två bilar beskjutna på Norra Grängesbergsgatan" och "Vittnen försvann efter dödsskjutning" (se internetkällor, www2). Här ska poängteras att alla de artiklar jag kom över om Norra Grängesbergsgatan var negativa och berörde endast kriminalitet på gatan.

4.3 Sammanställning av intervjuer

En sammanställning av intervjuerna finns under Appendix 1.

5 Resultat av fallstudien

I det här avsnittet kommer jag att presentera resultatet från studien, jag avser att lägga upp det på så vis att jag under texternas gång kopplar mina egna observationer och svaren från respondenterna i förhållande till teorierna. På slutet av avsnittet ges även en grafisk sammanställning av resultatet.

5.1 Det fysiska rummet med koppling till trygghet

Jacobs och Newman (Listerborn 2002) redogör för de villkor och förutsättningar som måste uppfyllas för att ett område ska uppfattas som tryggt. Det behöver finnas tydliga gränsdragningar mellan den privata och den offentliga sfären, byggnader ska vara indelade i små enheter, det ska finnas en "eye up on the street". Byggnader och dess fönster ska vara vända mot gatan för att förstärka en naturlig övervakning, och gator ska kantas av arkitektur som uppmuntrar till aktiviteter. Platsobservationer visar att Annelund uppfyller nästan alla dess kriterier då det finns tydliga gränser mellan offentliga och privata områden. Nästan varje

kvarter har stängsel, grindar, rabatter, träd, buskage, lås och liknande, som skiljer bostadshus och innergårdar från gator och allmänna utrymmen. Däremot finns det inga gator som är direkt kantade av arkitektur i Annelund alltså uppmuntras inga aktiviteter kring gatorna verken valbara eller sociala, dag eller kväll. Byggnaderna på Norra Grängesbergsgatan uppfyller inte många av kraven, dock finns det aktiviteter dags tid som fyller gatan med människor, flödet av människor som rör sig på gatan kan få gatans att kännas tryggare.

Jan Gehl (2010) menar att *byggnader som har hard edges* kan göra att en plats uppfattas som tråkigt då de skapar långa sträckor utan aktivitet som gör att människor stannar upp.. Byggnaderna är likadana och ingenting fångar uppmärksamheten. Man kan inte heller veta vad som händer inne i byggnaderna, vilket bidrar till att stadsrummet känns otryggt, särskilt under kvällstid tillskillnad från soft edges där byggnaderna är transparenta och uppdelade i små enheter människor har bättre koll på vad som rör sig i och utanför och där med känns mer tryggt (ibid). Jag har kunna observera att Annelund området består till största del av soft edges då dessa områden är transparenta och uppdelade i små enheter med mycket fönster och dörrar. Där emot består Norra Grängesbergsgatan av de byggnader som kallas för hard edges gamla, långa byggnadskomplex som är gjorda av tungt material såsom tegel och betong, fasaderna är slutna, inga transparenta bottenvåningar, och har inte många fönster och dörrar. Dessutom är fönsterkarmarna slitna och de flesta dörrar består av metall såna typer av byggnader kan få en att känna sig otrygg.

Trafiksäkerheten påverkar tryggheten hos människor (Gehl 2010: 91). Gångtunnlar och cykelbanor har skapats för att skydda människor från biltrafik, men de kan bidra till otrygghet, speciellt under kvällen, om de ger en dålig överblickbarhet av omgivningen. I Annelund är trafiken bristfällig, många som kör för fort och skapar otrygghet enligt mina observationer men även de två personer jag intervjuar som bor i Annelund säger så det ska dock nämnas att dessa bilar är i anknytning till Norra Grängesbergsgatan. Det finns en gångtunnel som sträcker sig mellan Annelundsgatan och Rosengård gångtunneln i sig är inte bristande men ett stort garage och ett stort outnyttjat grönområde i som ligger i anknytning, får gångtunneln att kännas isolerad och obehaglig. Vidare finns det gångtunnlar mellan fasaderna som kan kännas något obehagliga då belysningen brister. Norra Grängesbergsgatan är en kraftigt trafikerad gata där bilister ofta kör fort utan att ta hänsyn till människorna i område. Enligt några av informanterna jobbar på förskolan är detta ett betydande bekymmer för föräldrarna, då de är mer rädda för barnens säkerhet när de tar sig till och ifrån förskolan än när de är i förskolan. Cykelvägar vid Norra Grängesbergsgatan är också bristfälliga, då de passerar utanför

garageportar och upplevs farliga. Dessutom är, enligt en respondent, "målvakts/svart listade bilar" som är felparkerad bidragande faktor till trafik otryggheten skapar bland annat parkeringsbrister, vilket gör att man kanske blir tvungen att felparkera på ex cykelvägar, eller att man blir tvungen att parkera längre bort där man inte har tillsyn vilket ökar otryggheten.

Parker är viktiga mötesplatser men fungerar bäst på somrarna då det är ljust och varmt ute då är de fulla av rörelse, vilket ger en känsla av trygghet, dock kan de kännas farliga och obehagliga när man passerar dem kvällstid (Listerborn 2000:43). Under vintern däremot är park och grönområdena ödsliga på grund av kyla och mörker och kan då komma att kännas otrygga (ibid). Vidare är parker känsliga utrymmen och är de dåligt planerade och isolerade kan de användas till ljusskygga ändamål såsom exempelvis missbruk (Jacobs 2005:113). Annelundsområdet finns det relativt bra med gröna ytor varje byggnaderna delar på en lite grönyta (gården). Vidare finns det också en liten grönyta som ligger i kvarteret "Broderskapet" och "Färdigheten", mellan järnvägen, Vitemölleförskolan och Annelundsskolan (se bild 9). Utöver dessa har Annelund området till gång till enskifteshag parken som också är den största gröna yta som finns i området. Från egna observationer är delar av parken inte använd till sitt fullo men funkar bra inte minst som mötesplats. Jag var förbi där en varm sommar dag och det var fullt av liv där både barn, unga, gamla och kvinnor som män höll på med sina aktiviteter där. En del av respondenterna säger att det är bra där på dagarna men att de upplever det som obehagligt på kvällarna, i enlighet med teorin.

Vidare kan man dela upp Annelund i två delens som är till väst om Norra Grängesbergsgatan och den andra ligger öst om gatan. Det grönområdet som ligger i öst i anknytning till broderskapet och färdigheten är dock inte lika väl använt som övriga grönområden i Annelund, det är mörkt isolerat och oplanerat. Dock dämpar grönområdet bullret från järnvägen vilket är väldigt bra då förskolan ligger alldeles i närheten. Det är också den enda fördelen tycker en av respondenterna som menar att grönområdet på grund av att det är ovårdat, isolerat och ligger bara en gångtunnel från Rosengård, drar till stökiga ungdomar från Rosengård som kommer ditt för att utföra oönskade aktiviteter. I Norra Grängesbergsgatans finns det gröna ytor i anslutning till stråket vid Enskifteshagens park och vid Uddeholms gata, men längs med själva Norra Grängesbergsgatan finns varken några träd eller buskar. Det ska ju dock nämnas att en park eller stora ytor av grönområden inte är att förvänta sig då vi bara talar om en gata. Det finns grönområden relativt nära, dessa är de samma som för Annelund och därmed går under samma analys. Från egna observationer är all grönområde inklusive de som är i innegårdarna ödelagda på kvällarna, dvs när det är mörkt.

5.2 Öka den sociala kontrollen genom att uppmuntra till det sociala livet med fysiska komponenter.

Offentliga rum som erbjuder olika aktiviteter och som är inbjudande för människor att nyttja kan bidra till att hela staden lever upp samtidigt som möten mellan människor ökar (Gehl 2001: 11) likväl är det fysiska rummet en förutsättning för det sociala rummet (Madanipour, 2005:7). För att människor ska socialisera med andra bör den fysiska miljön vara inbjudande och uppmuntrar möten mellan människor, detta kan man göra genom att göra området attraktivt med belysning, renlighet och andra inbjudande faciliteter för sociala interaktioner (Boverket 2010). Vidare menar Gehl (2001) att det är viktigt med sittplatser vid fina vyer och där det finns många människor eftersom människor gärna sitter där det händer saker för att öka den sociala kontrollen. Självklart är inte den sociala kontrollen begränsad till sittplatser men till all form av möten mellan människor.

När jag tittat på just dessa faktorer i min studie har jag kunnat observera att det är god belysning i Annelundsområdet, med lite skavanker här och där. Parken skulle kunna vara mycket bättre upplyst då några respondenter säger att de är rädda för att gå där på kvällen och på vintrarna när det är mörkt. Belysningen i gårdarna var relativt bra dock fans det områden där lamporna hade gått sönder och inte fixats, det gjorde närområdet mörkt vilket i sin tur kan få en att känna otrygg. Grönområdet vid järnvägen är mycket dåligt belyst och enligt respondenter ett ganska isolerat område som för några av respondenterna känns mycket otryggt. Det stämmer in med mina egna observationer också. När det gäller Norra Grängesbergsgatan är belysningen god, och detta stämmer in med respondenternas svar också. Vidare har jag tittat på hur det står till med sittplatser och renligheter i området. Gällande sittplatser tycker jag att Annelunds område är väl utrustad. Finns många ställen där man kan sitta, de som är i gårdarna är dock något undangömda bakom buskar detta kan förhindra syn och begränsa den sociala kontrollen just från dessa platser. I Norra Grängesbergsgatan är det mycket dåligt med sittplatser inte en enda sittplats på hela gatan. Vilket är lite dåligt eftersom att det är en gata full av rörelse med mycket människor på dagarna. När det gäller renlighet har jag inte kunnat observera verken skadegörelse, klotter eller nedskräpning som är märkvärdig på Annelund området. I Norra Grängesbergsgatan däremot är det precis tvärtom byggnaderna är ovårdade och gamla, fönster är krossade och klotter finns nästan längsmed hela gatan det är smutsigt nästan överallt och mycket klotter. Detta är också något som nästan alla respondenter bekräftar då de upplever gatan som mycket smutsig och stökig.

När det gäller att uppmuntra till sociala möten mellan människor genom att göra områden attraktiva tycker jag att Annelundsområdet levererar ganska bra. Två av de respondenter som bor i Annelund säger att de använder sina innegårdar och att de är där och socialiserar med sina grannar. Det finns även en uteservering i Annelund som kiosken har, en anställd i kiosken säger att man började med uteservering för att folk skulle stanna upp och socialisera med varandra över lite mat, vilket respondenten menar har fungerat bra. Respondenten säger att människor från diverse etniska grupper träffas på ute serveringen och att de kommunicerar med varandra. Vidare fungerar enskifteshagsparken utmärkt som mötesplats när det är ljusst ute både för valbara och sociala aktiviteter, detta har jag själv kunnat observera. Däremot brister det på mötesplatser på kvällarna och på vintrarna i Annelund, två av respondenterna säger att de försöker undvika parken helt under kväll-och vintertid. Hursomhelst finns det goda förutsättningar för naturlig övervakning i Annelund området dag tid, men den sociala kontrollen brister kvällstid och på vintrarna. På Norra Grängesbergsgatan är det också gott om människor på dagarna hur som helst finns det inte någon anledning för människor att stanna upp och spendera tid på gatan där med utför människor bara de nödvändiga aktiviteterna. I det här avseendet har Norra Grängesbergsgatan misslyckat som mötesplats då endast nödvändiga aktiviteter sker, likväl är den sociala kontrollen god dag tid då många människor rör sig i området. På kvällen brister även här den sociala kontrollen.

Utöver social kontroll använd också formell kontroll för att minska brottslighet och på så vis öka den upplevda tryggheten. I Annelund området har jag inte kunnat komma över någon typ av formell övervakning. Dock har förskolorna i området utrustat sig med övervakningskameror för att minska på inbrott och det har gett resultat. En av respondenterna säger att hon aldrig ser polisen där om det inte är något speciellt som har hänt. I Norra Grängesbergsgatans däremot finns det en del formell övervakning det finns kameror lite här och var på gatan, detta är bekräftat från flera respondenter och de säger att det får dem att känna sig trygga. Många av respondenterna säger att de ser polisen där allt som. Ändå är det egentligen ingen som tycker att de känner sig trygga av att se polisen där, detta för att de upplever inte att polisen har någon kontroll, de tillför inget säger många av respondenterna. Två av respondenterna säger att de känner sig otrygga i polisens närvaro. En kvinnlig respondent känner sig trygg av att se polisen då hon blir trakasserad av invånare i området, men hon tycker heller inte att de tillför något för att stärka tryggheten på gatan.

5.3 Mentala rummet

Det mentala rummet innebär våra egna uppfattningar om staden beroende på etnicitet, kön, och ålder (Listerborn, 2000, s 8). De egna uppfattningarna kan bli ytterligare påverkade av media och rykten och upplevelser (ibid). När det gäller Annelund området är det ingen av de som bor eller vistas där som känner sig otrygga oavsett ålder, kön och etnicitet. Vidare säger sex av sju av de kvinnliga respondenter att de känner sig otrygga på Norra Grängesbergsgatan två av dessa säger att de försöker att undvika gatan så mycket som möjligt. Två av de sex tillfrågade männen säger att de inte känner sig otrygga på gatan. Den ena är ung och säger att det bara är kul med lite action. Gällande etnicitet är det svårt att uttala sig då bara tre respondenter är svenskar och resterande är av icke svensk bakgrund men dock inte samma etnicitet. Kan dock nämna att den kvinnliga respondenten som inte kände sig rädd är svensk. Gällande ålder är det också väldigt svårt att dra några slutsatser. Den enda kvinnan som inte kände sig rädd alls är medelålder. Den ena mannen som inte kände sig alls otrygg på gatan är ung och den andra är medelålder samtidigt är den man som har känt sig mest otrygg av alla respondenter en ung man. Vidare är det nämnvärt att den unga manen som känner sig mycket otrygg var i närheten av bomb händelsen, alltså är det just denna upplevelse som har skapat den här enorma otrygghetskänslan hos honom. Flera av respondenterna säger att de inte följer media i sig, men att man ändå får höra allt ryktes väga, vilket är vanligt när man bor och jobbar i området. En av respondenterna säger att han tycker att de brottsligheter som sker i området överdrivs i media och att det har resulterat att många är mer rädda än vad de egentligen behöver vara. Nästan alla respondenter nämner bombhändelsen, där två av respondenterna var i närheten, men övriga hade då fått reda på det genom media och ryckte. Respondenterna menar att de känner sig rädda och mer otrygga i området efter händelsen. Intressant är att den kvinnan som var i närheten som också är lärare på förskolan som blev evakuerat i samband med bombhändelsen är just den respondenten (av kvinnorna) som inte känner sig rädd alls. Hon säger att det bara är en massa sysslösa ungdomar som inte har något bättre för sig. När jag själv aktivt sökte artiklar om Annelund kunde jag inte hitta så mycket, men det fanns en mängd artiklar som täckte de kriminella aktiviteterna på Norra Grängesbergsgatan, dock kunde jag inte hitta en enda artikel som nämner något positivt om gatan.

Tabellen nedan visar sammanfattning resultatet från egna observationer och intervjuer.

	Annelund	Norra Grängesbergsgatan
Fysiska rum <ul style="list-style-type: none"> Byggnader 	<ul style="list-style-type: none"> Det finns tydliga gränser som skiljer privata utrymmen från offentliga. Fönster och innerdörrar riktar sig mot innergårdar, gator och bilparkeringar. Det finns minimala fysiska barriärer i form av växter, Belysningen varierar 	<ul style="list-style-type: none"> Byggnaderna har så kallade <i>hard edges</i>-fasader. Fasaderna är generellt gamla, ovårdade och slitna.
<ul style="list-style-type: none"> Trafik 	<ul style="list-style-type: none"> Säkerheten är dålig. Bilarna kör fort och det cirkulerar många bilar i och omkring området, .bristande belysning över vissa vägar 	<ul style="list-style-type: none"> Bilvägarna är inte säkra. både bilar och lastbilar överskrider hastighetsgränserna Terräng och cykelbana är inte säkra för människor som använder dem.
<ul style="list-style-type: none"> Belysning 	<ul style="list-style-type: none"> Belysningen är varierande, vissa platser har god belysning, andra inte. 	<ul style="list-style-type: none"> Gatan har bra belysning.
<ul style="list-style-type: none"> Sittplatser 	<ul style="list-style-type: none"> Innergårdarna har bänkar och sittplatser. 	<ul style="list-style-type: none"> Det finns inte några bänkar eller sekundära sittplatser.
<ul style="list-style-type: none"> Klotter och nedskräpning 	<ul style="list-style-type: none"> Inget klotter eller nedskräpning finns. 	<ul style="list-style-type: none"> Klotter finns längs med nästan hela gatan. Nedskräpat nästan överallt.
<ul style="list-style-type: none"> Grönområden 	<ul style="list-style-type: none"> Enskifteshagen är en bra mötesplats. Dock ingen bra belysning Variert belysning, dåligt på kvällen. Det finns gröna ytor som inte är planerade, 	<ul style="list-style-type: none"> Det finns inte mycket grönska eller träd på gatan. Det är inte någon bra belysning i Enskifteshagensparken dock en bra mötesplats
Sociala rum <ul style="list-style-type: none"> Formell och informell social kontroll 	<ul style="list-style-type: none"> Det finns inte någon stark formell social kontroll. Den informella sociala kontrollen är god. God grannsamja. 	<ul style="list-style-type: none"> Det finns formella kontroller, såsom kameraövervakning, vakter och polis. Finns informell social kontroll på dagarna. Körförbud på kvällen gör gatan ytterligare folktom.
<ul style="list-style-type: none"> Sociala aktiviteter 	<ul style="list-style-type: none"> Invånarna utför sociala och nödvändiga aktiviteter Valbara aktiviteter utförs beroende av tid och väder 	<ul style="list-style-type: none"> De sociala aktiviteter som utförs är de som är nödvändiga. Valbara aktiviteter utförs inte.
Mentala Rum <ul style="list-style-type: none"> Media och Rykten 	<ul style="list-style-type: none"> Har en påverkan på upplevelse av trygghet i området. 	<ul style="list-style-type: none"> Har stor påverkan på upplevelse av trygghet i området.
<ul style="list-style-type: none"> Kön Ålder Etnisk bakgrund 	<ul style="list-style-type: none"> Kan ej uttala mig om detta, bara två respondenter som bor i Annelund en kvinna och en man och både två känner sig trygga där. Bägge respondenterna är unga kan ej uttala mig Den ena är svensk och den andra har invandrarbakgrund kan ej uttala mig. 	<ul style="list-style-type: none"> Den här studien har inte kunna visa att det finns en skillnad på trygghet och kön . Finns indikationer på att yngre kvinnor känner sig mer rädda än äldre kvinnor. Hos männen råder ingen skillnad Går ej att svara på, för få observationer

6. Diskussion

I det här avsnittet svarar jag på de fyra forskningsfrågorna.

- 1) Vilka förutsättningar i den byggda miljön bidrar till upplevd trygghet i Annelund området?

Alla komponenter i det fysiska rummet är viktiga och det är just samspelet mellan dessa som skapar ett tryggt område. Min uppfattning om den fysiska miljön är att det kan delas upp i två delar, dels det som gör ett område; fasader, grönområde och trafikrum men även det som gör området attraktivt; belysning, renlighet, sittplatser och andra aktivitets uppmuntrande arkitekturer. Jag kommer att dela upp Annelund i två delar i diskussionen då stora skillnader finns, uppdelningen sker i öst och väst om Norra Grängesbergsgatan.

De fasader som finns i båda delarna av Annelund är karakteriserade av så kallade soft edges fasader, områdena är små och synligheten till och från fasaderna är goda och så finns det tydliga gränser som skiljer det privata, halvprivata och offentliga. Där med anser jag att just denna del av teorin, hur fasaderna bör se ut, är uppfylld. Grönområdet i västra Annelund fungerar bra när det är ljus och varmt ute det finns en del aktiviteter som erbjuds bl.a. basketplan för ungdomar och lekpark för barn vidare är dessa grönområden ganska välskötta och relativt fina. Trots det anser jag att teorierna kring hur grönområden bör se ut och användas bara är delvis uppfylld. Detta för att parkerna och gårdarna är folktomma på kvällarna och på vintrarna. Det grönområdet som ligger till öst är väldigt dåligt planerat, dels för att det är ovårdat men också för att det är isolerat, i dags läget används det mycket av stökiga ungdomar för oönskade aktiviteter. Även detta grönområde är mer eller mindre ödelagt på kvällar och på vintern. I det här fallet tycker jag att teorierna ej är uppfyllda, dock finns det en detalj som faktiskt teorierna nämner som är uppfylld och det är att det dämpar bullret från järnvägen. Annelund områdets trafikrum i stort upplevs som mycket farligt av respondenterna jag har även själv kunnat se att det är dåligt planerat, dåligt belyst med få parkeringsplatser, cykel och gång banor är också dåligt planerade. Utifrån teorierna är inte trafikrummet optimalt och där med är kriterier om ett bra och välfungerande trafikrum ej uppfyllda.

- 2) Initiera den byggda miljön i Annelund sociala och valbara aktiviteter mellan människor?

De komponenter som behövs för att göra ett område attraktivt och på så vis initiera sociala möten mellan människor finns till en viss del. I Annelund finns det gårdar som är väl använda

av de som bor där, detta också bekräftat av respondenterna som bor där. Gårdarna fungerar som en plattform för de som bor i området att lära känna varandra oavsett vilken del av Annelund man befinner sig i d.v.s. väst eller öst. Enskildsparken som ligger i den västra delen är en bra park som jag upplever som tillräckligt attraktiv för att dra till sig människor från alla åldrar och kön till att utföra olika aktiviteter sociala som valbara åtminstone. Alltså fungerar parken bra som en plats där människor kan mötas och socialisera med varandra dock gäller detta bara dagtid. Annelund är ett lugnt bostadsområde där mycket inte sker på kvällarna, det finns inget gator som är kantade av arkitektur och på så vis drar till sig "eye on the street". Alltså har Annelundsområdet de komponenter som gynnar sociala aktiviteter och som uppmuntrar valbara aktiviteter endast på dag tid när det är fint väder.

3) Vilka faktorer är det som främst påverkar tryggheten hos människorna i Annelund området?

I Annelunds område hittade jag inte påtagliga brister i det fysiska rummet som kan föranleda området till att bli en av Sveriges otryggaste område. Visserligen finns det en stökig del av Annelund i öster, men det i sig är inte tillräckligt för att förklara otrygghetens omfattning. I studien kunde jag konstatera att många faktorer som orsakar otrygghet i Annelunds område är på ett eller annat sätt knutna till de aktiviteter som sker på Norra Grängesbergsgatan. Jag kunde ganska snart i arbetet se att den sidan av Annelund som ligger väst om gatan är något lugnare än den som ligger i öst och är avskärmad av Norra Grängesbergsgatan och av Rosengård, som också är ett ganska stökigt område. Min uppfattning är att den östra delen av Annelund har blivit påverkad av sin omgivning på så vis att det faktiskt sker lite mer olagliga aktiviteter där än i den västra delen av Annelund. Omgivning har alltså fört med sig mer brottslighet och otrygghets känsla på den östra delen. När det gäller den västra delen av Annelund verkar det inte som att grannskapet påverkar så det blir fler olagliga aktiviteter i området dock har omgivningen, d.v.s. Norra Grängesbergsgatan och dess olagliga aktiviteter haft en mental påverkan på de som bor i västra delen av Annelund. Intressant här är att det verkar som att Norra Grängesbergsgatan fungerar som en fysisk barriär i det här fallet som hindrar brottsligheten från att ta sig väst om gatan samtidigt som den skjuter problemet mot öst. Alltså är det som påverkar tryggheten i Annelund negativt främst de olagligheter som sker på Norra Grängesbergsgatan men också till en viss del Rosengård. Det här tycker jag är lite i enlighet med det Jacobs (2005:113) säger; att en Park som har ett dåligt ryckte, kan komma att påverka andra platser i närheten, då dessa också får rykte om sig att vara farliga platser (Jacobs 2005:113).

4) Vilka åtgärder skulle kunna göras för att förbättra känslan av trygghet i Annelundsområdet?

Det som jag tycker att man kan göra i Annelund är att planera det grönområdet som ligger avskärmat av Norra Grängesbergsgatan och Rosengård lite bättre. Man skulle exempelvis kunna förbättra belysningen och göra grönområdet lite mindre isolerat så att det inte karakteriseras av sådant som lockar till sig skygga aktiviteter. Detta kan sänka de brottsliga aktiviteter som sker i området men min känsla är dock att tryggheten som människor känner ej kommer att öka märkvärt. För att öka tryggheten tror jag att det är Norra Grängesbergsgatan som måste förbättras. Då det i den här studien har visat sig att det är det som sker på Norra Grängesbergsgatan som är den främsta anledningen till den upplevda otryggheten i Annelund. Annelund saknar sådant som lockar till aktiviteter på kvällen, Jacobs (2005) menar att alla områden självklart inte kan ha all typ av aktiviteter som gör att det inte är folktomt på gatorna utan att det räcker med att vara i närheten av ett annat område som är attraktivt på så vis ökar strömmen av människor som passerar det egna området. Här tror jag att Norra Grängesbergsgatan skulle kunna spela en roll. Vidare menar Jacobs (2005) att människor gillar att vara i områden där det finns både gammalt och nytt så man behöver inte riva ner allt och börja om utan det räcker med att man rustar upp fasaderna, introducera lite mer transparenta bottenvåningar osv. Gatan är redan karakteriserad av butiker, företag och andra verksamheter här skulle man kunna exempelvis legalisera den svarta klubben som redan finns i området och göra om det till en trevlig öppen bar, caféer som har öppet sent skulle kunna introduceras, och även en ungdomsgård skulle vara på sin plats. Mer liv på gatan kvällstid skulle möjligtvis också öka passerande människor i Annelund på kvällen, mer folk på gatan innebär också större intresse av boende att titta ut genom sina fönster då människor enligt Gehl(2001:27) är mest intresserade av att titta på andra människor. Dessa aktiviteter skulle öka den sociala kontrollen dag som kväll och på så vid förhoppningsvis öka tryggheten både i Annelund och i Norra Grängesbergsgatan.

Nedan ges en mer detaljerad/visuell beskrivning av hur Norra Grängesbergsgatan skulle kunna förbättras för att göra både gatan och Annelund tryggare.

Eventuella förbättringar i Annelund och i Norra Grängesbergsgatan.

För att förbättra överblickbarheten bör man se över belysningen på de platser som har dålig belysning, till exempel Vittemöllesgången. I kvarteren "Ärligheten" och "Troheten" bör de trasiga lyktstolparna som lyser upp byggnader och träd åtgärdas. Skolgårdarna och den gröna ytan som ligger i slutet av kvarteren "Färdigheten" och "Broderskapet", är i behov av bättre

belysning. Den gröna ytan behöver inte endast belysning utan den bör dessutom omformas så att dess läge, nära skolan, utnyttjas. Detta utrymme kan utnyttjas till aktiviteter för barn, eller så kan utrymmet integreras med skolan genom att bygga stängel. Då undviker man att barnen kommer ut till gatan eller att främmande människor vistas på skolgården. Bra belysning i Enskifteshagen är nödvändigt, eftersom det är en sårbar plats i området. Bänkar och statyer med belysning hade gjort platsen mer attraktiv och tryggare kvällstid.

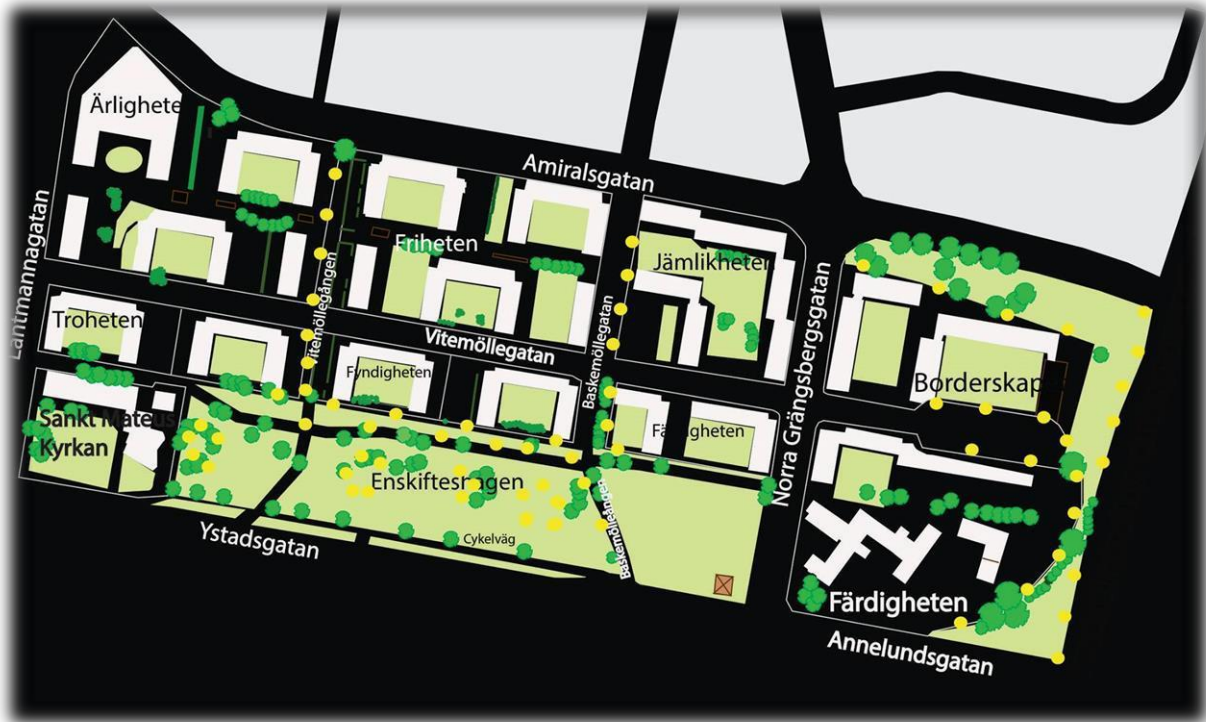

Bild 21: Bilden visar platsen där belysning saknas eller är i behov av förbättring.

Vidare behöver Norra Grängesbergsgatan mer offentlighet, och jag anser att byggnadernas fasader behöver en blandning mellan *hard edges* och *soft edges*. Gatan har gammal, fin arkitektur och jag anser att det är bättre att bygga vidare på byggnaderna för att behålla den. Däremot bör omvandling ske på byggnadernas bottenvåningar, bli mer transparenta och en förbindelse måste skapas, mellan insidan av byggnaderna och gatan. Dessutom tycker jag att det hade varit till fördel att bygga ihop alla dessa bilverkstäder till en stor lokal och bygga en stor parkering i närheten för att också lösa de parkeringsproblem som finns på gatan.

Rörelse, orientering och underhåll är andra viktiga komponenter som måste ses över främst på Norra Grängesbergsgatan. Full rörelse gör att platsen blir mer trygg. Norra Grängesbergsgatan är full av rörelse och människor passerar gatan kontinuerligt. Men gatan upplevs ändå som otrygg då de som passerar gatan endast är där för att utföra nödvändiga aktiviteter. Frågan är hur man kan skapa aktiviteter, eller arkitektur, som lockar människor att

utföra både sociala och nödvändiga aktiviteter, som skapar trygghet och som gör att människor spenderar tid utomhus. Svaret kan finnas i restauranger, caféer eller krogar där människor kan mötas och spendera tid även på kvällarna. Eftersom gatan har problem med ungdomar, kan man bygga en plats som erbjuder olika aktiviteter för ungdomar. I dagsläget är Orientering bristande i Norra Grängesbergsgatans, att förbättra trafiken är viktigt för denna punkt. Genom att bygga gång och cykelbanor på båda sidorna av vägen kan man undvika olyckor på cykelbanorna. Terräng och cykelbanor ska vara tillgängliga och människor ska känna sig säkra när de använder dessa. Det blir också ett sätt för dem att orientera sig. I dagsläget finns det nya farthinder och förhoppningsvis blir säkerheten bättre i framtiden. Dessutom är gatan väldigt ovårdad och måste bli ren från klotter och nedskräpning. Bänkar borde placeras ut för att uppnå fler sittplatser. Man kan skapa mer trivsel genom att till exempel plantera träd, belysa trappor vid cykelbanor och plantera murgröna, då den tål Sveriges tuffa klimat. Murgrönan kan också hjälpa till att dölja klotter. Och för att ytterligare förbättra gatans miljö kan man plantera på byggnadernas tak.

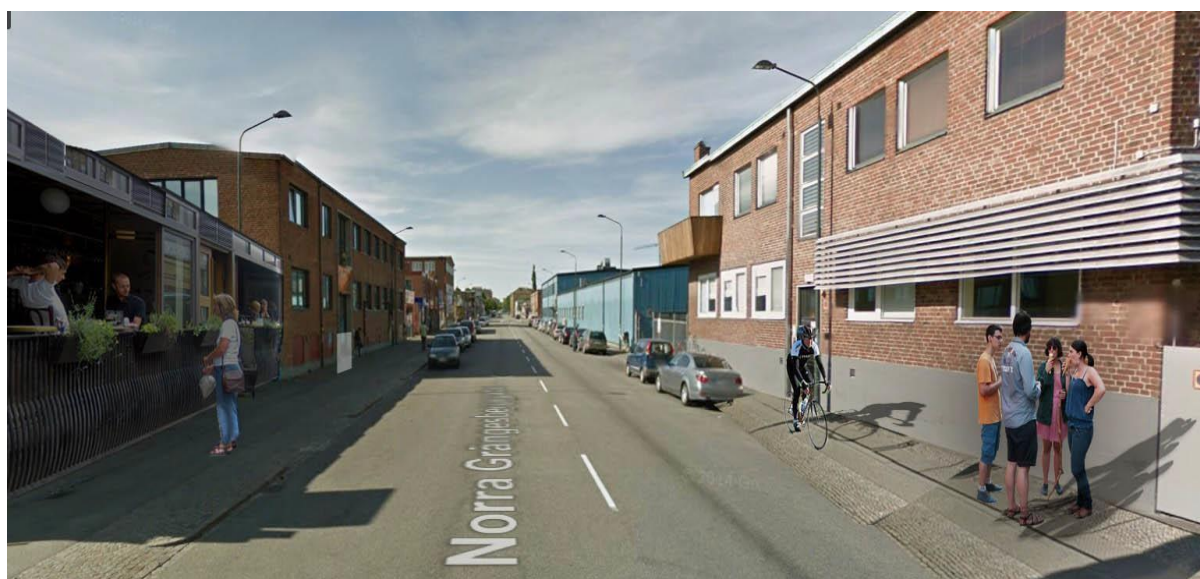

Bild 22: Bilden visar hur gatan kan se ut med en blandning av soft och hard edges. Dessutom visar bilden hur det kan bli lättare för människor att röra sig på andra sidan gatan om det byggs en cykelväg där.

7 Slutsats

Huvudsyftet med denna studie är att förstå vad det är som gör att invånarna i Annelund känner sig så otrygga för att eventuellt kunna kartlägga för hur man kan förbättra området. Detta för att det är viktigt att man känner sig trygg i sitt område då rädsla kan hindra människor från att leva sitt liv till fullo. Rädslan och där med otrygghetskänslan har sin grund i hur utsatta för eventuellt brott vi känner oss, därför är det främst genom att minska brottslighet som vi kan bygga tryggare områden (Boverket,2008). I den här studien har jag valt

att titta närmre på de åtgärder som förespråkar att man ökar den sociala/naturliga kontrollen detta i sin tur kan minska de brottsliga aktiviteterna och på så vis kan man öka tryggheten i ett område (ibid). Det teoretiska ramverket jag har använt beskriver hur man kan bygga och planera områden så att den sociala kontrollen ökar man ska alltså ha det fysiska, det sociala och det mentala rummet åtanke när man planerar. Grunden i teorin är att öka de sociala interaktionerna mellan människor men också att öka visualiteten "eye on the street" så att individen har koll på vad som sker i sitt område, detta täcker det fysiska och det sociala rummet, där det fysiska rummet är en förutsättning för det sociala. Givetvis påverkas det mentala rummet av det fysiska och det sociala, med våra egna erfarenheter, kön och ålder påverkar också hur trygga vi känner oss.

Annelund är byggd i enlighet med dessa teorier förutsättningar för att människor ska känna sig trygga finns, då den sociala kontrollen är god. Annelund är ett ganska lugnt område där det inte sker så mycket brottslighet som kan förklara varför invånarna känner sig så otrygga där. I den här studien har vi kunnat se att den stora otrygghetskänslan i Annelund har sin grund i de aktiviteter som sker på Norra Grängesbergsgatan. I det här fallet är det omgivningen som är problemet. Norra Grängesbergsgatan avviker mycket i hur ett område bör se ut utifrån det teoretiska ramverket som använts i denna studie, det fysiska och därmed det sociala rummet är inte tillfredställande vilket resulterar i bristande social kontroll. Alltså, för att Annelund ska kännas mer tryggt måste Norra Grängesbergsgatans förbättras, de brottsliga aktiviteterna på gatan måste minskas i området. Det är min uppfattning att man bör rusta upp gatan i enlighet med teorin för att öka den sociala kontrollen och på så vis minska brottsligheterna och detta i sin tur öka tryggheten inte bara i Annelund men även för de som bor och jobbar på Norra Grängesbergsgatan.

Framtida forskningsområden; Denna studie har genomförts på två platser vilka båda upplevs som otrygga. Något som skulle kunna göras i framtiden är en jämförande studie av ett tryggt område, såsom till exempel Västra hamnen, Annelunds bostadsområde och Norra Grängesbergsgatan. I studien skulle man kunna göra ett urval och lägga fokus på en målgrupp. Det skulle i detta hänseende vara intressant att inrikta sig på ungdomar, och hur deras upplevelse av trygghet ser ut. Samtidigt skulle man kunna observera hur den fysiska, sociala och mentala relationen är konstruerad i det område som uppfattas som tryggt. Vilka är de faktorer som gör att Västra hamnen upplevs som en trygg plats? Vad anser ungdomarna om sina bostadsområden, skolor och mötesplatser i Annelundsområdet kontra Västra hamnen?

Referenser

Böcker:

- Gehl, J. (2001). *Life between Buildings*. Köpenhamn: Arkitektens Forlag. The Danish Architectural Press.
- Gehl, J. (2010). *Cities for people*. Köpenhamn: Arkitektens Forlag. The Danish Architectural Press.
- Hallin, P. O. (2013). *Social Risker en begrepps- och metoddiskussion*.
- Jacobs, J. (2005). *Den amerikanska storstadens liv och förfall*. Göteborg: Daidalos.
- Listerborn, C. (2000). *Tryggare stad – kan man förändra rädslans platser?* Göteborg: Stadsbyggnadskontoret.
- Listerborn, C. (2002). *Trygg stad: diskurser om kvinnors rädsla i forskning, policyutveckling och lokal praktik*. Chalmers Tekniska högskola, Göteborg.
- Thurén (2007) *Vetenskapsteori för nybörjare*. Malmö: Liber.
- Yin, R.K. (2009). *Case study research, design and methods, Fourth Edition*. London: Sage.
- Widerberg, K. (2002). *Kvalitativ forskning i praktiken*. Studentlitteratur.
- Gieseeking, J. J., Mangold, W., Katz, C., Low, S., & Saegert, S. (2014). *The people, place, and space reader*. Routledge.
- Johannessen, A., & Tufte, P. A. (2003). *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Liber.
- Madanipour, A. (2005). Public spaces of European cities. *Nordisk Arkitekturforskning*, 1, 7-16.
- Stanley, P. R. (1976). Crime prevention through environmental design. *Toronto, Canada: ARA Consultants, Ltd.*
- Fädeman, E., Hviteldt, T., & Irlander, Å. (2014). Nationella trygghetsundersökningen 2013 om utsatthet, otrygghet och förtroende. *Brottsförebyggande rådet, enheten för kommunikation. Stockholm.*
- Oulasvirta, A., Pihlajamaa, A., Perkiö, J., Ray, D., Vähäkangas, T., Hasu, T., ... & Myllymäki, P. (2012, September). Long-term effects of ubiquitous surveillance in the home. In *Proceedings of the 2012 ACM Conference on Ubiquitous Computing* (pp. 41-50). ACM.
- Richards, N. M. (2012). Dangers of Surveillance, The. *Harv. L. Rev.*, 126, 1934.

Rapporter:

Boverket, (1998): Brott. Bebyggelse och planering (hämtad 2014-04-02)

Boverket (2010): Plats-för-trygghet, Inspiration för stadsutveckling (hämtad 2014-10-07)

BRÅ, Brottsförebyggande rådet (2008): Otrygghet och segregation, Bostadsområdets betydelse för allmänhetens otrygghet och oro för brott (hämtad 2014-04-17)

BRÅ – Brottsförebyggande rådet (2012). Rapport 2012:2, Nationella trygghetsundersökningen. NTU 2012 om utsatthet, trygghet och förtroende (hämtad 2012-04-17)

BOSTADSMILJÖER I MALMÖ (hämtad 2014-04-12)

Ivert et al. (2013). Malmö områdesundersökning 2012 Lokala problem, brott och trygghet. (hämtad 2014-04-10)

Internetkällor:

www1: [http://www.behovsdrive.nutvec.kling.se/ve_rktyg/metoder/kvalitativa - metoder/](http://www.behovsdrive.nutvec.kling.se/ve_rktyg/metoder/kvalitativa-metoder/)
(hämtad

2014-04-15) www2: <http://www.sydsvenskan.se/taggar/norra-grangesbergs-gatan/> (hämtad 2014-04-

12) www3: <http://itsmyparty.se/helt-vanlig-kriminalitet-pa-en-helt-vanlig-gata/> (hämtad 2014-

04-06) www4: http://www.byggning.se/husbyggen/artiklar/2008_6_09.pdf
(hämtad 2014-04-

12) www5: <https://www.br.se/br/forebygg-brott/belysning.html> (hämtad 2014-04-

12) www6: [http://www.behovsdrive.nutvec.kling.se/ve_rktyg/metoder/kvalitativa - metoder/](http://www.behovsdrive.nutvec.kling.se/ve_rktyg/metoder/kvalitativa-metoder/) (hämtad

2014-04-06)

www7: http://www.vartgoteborg.se/prod/sk/vargotnu.nsf/1/tema_trygghet,trygghet_är_en_de_mokr_atifraga_enligt_forskaren_carina_listerborn?OpenDocument (hämtad 2014-04-

17) www8: <http://www.transportstyrelsen.se/sv/Vag/Fordon/Fordonsrelaterade-skulder/Vad-ar-en-bilmalvakt/> (hämtad 2014-10-17)

Bildreferenser

<http://malmo.se/download/18.a81ab142d70977542c81/1387280218081/Malm%C3%B6+omr%C3%A5desunders%C3%B6kning.pdf> Bilder 2, 9,10 och 12: Malmö stads karta

http://xyz.malmo.se/rest/2.0/map-dev/index.html?&config=config_stadsatlas.js&env=prod

Bilder 1, 3, 21 och 22: Illustrationer gjorda av Hadil AL Mehdawi.

Bilder 4,5, 6, 7, 8, 11, 13,14, 15, 16, 17, 18, 19, 20: Bilder tagna av Hadil AL Mehdawi.

Appendix 1 Sammanställning av intervjuerna

Sammanlagt har jag intervjuat 13 personer, nedan ges en sammanställning av svaren.

De personer som har intervjuats har en åldersgräns som sträcker sig mellan 23-60. Sju av informanterna är kvinnor. Tio av informanterna har jobb, tre av dem praktiserar samtliga informanter jobbar/praktiserar någonstans på norra Grängesbergsgatan. Tio av informanterna har invandrares bakgrund, och tre är Svenskar. Nedan ges en kort sammanställning av svaren som informanterna gav.

1. Trygghet

➤ Känner du dig otrygg/trygg i Annelund/Norra Grängesbergsgatan?

Samtliga informanter känner inte någon direkt oro kring Annelunds område, en av respondenterna säger att hon tycker att det är lite otryggt på kvällarna men inte så värst. För dessa informanter har otrygghetskänslan sin grund i Norra Grängesbergsgatan. Tre av informanterna känner sig delvis otrygga (två kvinnor och en man) på Grängesbergsgatan men mest på kvällen. Tre av de manliga informanterna säger att de inte känner sig otrygga alls på Norra Grängesbergsgatan. En av dem säger att det inte är farligare än andra områden i Malmö och en annan säger att det bara är kul med "lite action". Två av de manliga respondenterna tycker att gatan är stor och öppen och det får dem att känna sig trygga. Övriga informanter tycker att det är ganska otryggt både dag och kväll på Norra Grängesbergsgatan. Två kvinnliga respondenter säger att de försöker undvika gatan så mycket det bara går. En av kvinnorna sa att problemet är på vintern, normalt går hon genom enskiftehagensparken för att undvika att gå på Norra Grängesbergsgatan. Men på vintern är parken så mörk att hon känner sig lika otrygg att gå där. En av männen känner sig mycket osäker efter att själv ha varit utsatt för brott. Han säger att han ända sen bombhändelsen som skedde i anknytning till hans arbetsplats har varit mycket rädd, och han längtar tills han kan flytta därifrån. Två respondenter säger att det finns ett stort problem med svart listade bilar, de flyttar ju aldrig på sig på städdagarna då de inte får böter skickade till sig, vilket i sin tur leder till att det inte blir rent och detta gör att området är smutsigt och därmed känns mer otryggt.

➤ Vad kan du själv göra för att Annelund/Norra Grängesbergsgatan ska bli en bättre plats?

Fyra av informanterna (två kvinnor och två män) svarar att de städer kring sin verksamhet som finns på dessa områden så ofta som möjligt, och de tror att det bidrar till trygghet. Kvinnorna är lärare på förskola de menar att det egentligen inte ingår i deras arbetsuppgifter

att städa gården, men de gör det för att skydda barnen. Detta då det finns massa skräp där som samlas över helgen då ungdomarna använder gården som uteplats, efter sig lämnar de alkohol, droger, flaskor och annat. Och för barnens trygghet måste de städa! Vidare tycker förskolelärarna att det är lite otryggt på gården då grindarna är ganska gamla och låga och barnen kan klättra upp över dem och springa mot gatan. Dessutom är gården för stor kräver mycket uppmärksamma och så är gården ganska mörk och bör lysas upp på något sätt.

Övriga respondenter ser inte att de kan göra något för att öka tryggheten på området. En manlig respondent som jobbar på kiosken säger att de försöker ha en inte uteservering som drar människor från olika nationer att träffas och umgås, inte minst mellan invandrare och svenskar.

➤ Hur påverkas du av media och rykten?

9 av respondenterna menar att de klart blir påverkade av media och det är mycket som skrivs om området all brottslighet som sker i området på tidningarna. En av respondenterna tycker att Norra Grängesbergsgatan uppmärksammas mycket i media och detta i sin tur gör att människor känner sig mer otrygga än de behöver vara. Fyra av respondenterna (två män och 2 kvinnor) sa att de inte följer media så värst och där med inte känner sig så påverkade av det. En av männen säger att man iallafall får veta allt som har hänt i området genom kunderna som kommer till hans butik. Kvinnan säger att hon får höra mycket då hon är förskolelärare och så fort det händer något i området ringer oroliga föräldrar. De andra två menar att när man bor i området är det svårt att inte rycktes väga få höra allt ändå.

2. Brottslighet

➤ Har du varit utsatt för något brott?

Ingen av respondenterna har själva varit utsatta för brott.

➤ Har du på något annat vis varit utsatt för något som fått dig att känna otrygghet?

De flesta respondenter har hört skottlossningar och det gör att vissa av dem är rädda. En av förskolorna evakuerades då en bomb hittades i en kiosk på Norra Grängesbergsgatan. Då blir ju hotet mer verkligt. En av kvinnorna säger att det har hänt att folk har kastat frukt på henne och sagt fula ord till henne för att hon bär slöja, det gör att hon känner sig ännu otryggare i

området. En av respondenterna är kopplad till den i området kända bombhändelsen. Han jobbade just den dagen bomben hittades precis bakom mannens kiosk.

- Hur är det med missbruksförhållanden i området? Finns narkomaner och droger i området?

Inga av respondenterna har sett någon som säljer droger verken i Annelund eller på Grängesbergsgatan. Där emot har en av männen sett en person ta droger. Och en av kvinnorna har sett rester av droger. En annan kvinna säger att man vet att det finns missbrukare, då man kan hitta saker som är kopplad till droger på marken i vissa områden men hon har själv aldrig bevittnat någon ta eller sälja.

3. Formell social kontroll

- Känner du dig trygg ifall det finns polis i närheten?

4 av respondenterna (tre män och en kvinna) svarar att de inte känner sig tryggare när polisen är i närheten. De tycker att de inte gör så mycket. En av respondenterna (en man) känner sig hotad av polisen, tycker att de bara går runt och skrämmer och trakasserar de laglydiga istället för att ha koll på de stökiga. En annan man säger att han känner sig mycket otrygg när han ser poliser i området. Kvinnan säger att polisen inte dyker upp överhuvudtaget ibland när man ringer till dom. De kommer bara när de tycker att det är alvarligt. För övrigt tycker hon aldrig att hon ser polisen i området. En av kvinnorna säger att hon personligen känner sig mycket trygg i polisens närvaro, då hon blir trakasserad av människor i området, men tycker inte att de har kontroll eller att de tillför något för att öka tryggheten i området. Och en annan kvinna säger att hon känner sig trygg när hon ser polisen i området. Övriga respondenter svarade inte på frågan.

- Finns det kameraövervakning, Känner du dig tryggare om det finns kameraövervakning?

Kvinnorna som jobbar på förskolorna känner till att det finns kameraövervakning och dessa är i förskolorna och dess närområde. Kvinnorna på dessa förskolor säger att inbrott och vandalisering har minskat efter att man infört kameraövervakning, Tre av respondenterna (praktikanterna) säger att det finns kameraövervakning i området där de jobbar och att de känner sig mer trygga av att de finns. Övriga respondenter har inte svarat på denna fråga.

4. Trafik

- Finns det bra säkerhet/problem i trafiken? Och hur ser det ut med cykel och bilparkering?

Inga av respondenterna har klagomål kring trafiken i Annelund. När det kommer till Norra Grängesbergsgatan är det bara en manlig respondent som tycker att trafiken funkar bra. En annan manlig respondent tycker att det förvisso är vissa problem, men inte så stort så att man behöver införa fler fart hinder osv. Övriga respondenter är mycket missnöjda med trafiken. De tycker att de som kör på gatan kör alldeles för fort och att cykelvägen är på fel sida av gatan, som den är idag korsar cykelvägen bilverkstan där bilar kör in och ut hela dagarna. Tre av respondenterna säger att det inte finns någon stans att parkera bilar och cyklar och att man då är tvungen att ha sina fordon lite längre bort dvs utan synhåll och då ökar ju stöldrisken. Vidare finns det stora problem med bilmålvakter (bilar som står på någon annan än den söm kör den) säger en manlig respondent. De försvårar framkomligheten och gör det svårare att hitta parkering, dock säger respondenten att det införts en ny lag för att komma åt problemet med bilmålvakter (se internetkällor, www8). En manlig respondent säger att han inte tycker att man behöver ha så höga farthinder för det skapar bara mer trafik. De två kvinnlig förskolelärare säger att trafiken är mycket dåligt, och att de känner sig mycket otrygga när de går där med barnen vilket de behöver göra ibland för att gå till andra parker osv. Förskollärarna säger att föräldrarna är väldigt bekymrade över sina barn när de tar sig till och från skolan på grund av trafiken.

5. Miljö

- Vad tycker du om stadsmöbleringen, vad tycker du om bänkarna?

Bara en person har svarat på den här frågan, han svarade att det finns bänkar i gården på Annelund men att han använder dem sällan. Nästan alla respondenter säger att de inte gillar hur det ser ut på Norra Grängesbergsgatan. Två av respondenterna att det inte finns bänkar men det hade varit välbehövt inte minst på grund av bilverkstan, då hade man haft möjligheter att sitta ner medan man väntar på sin bil.

- Vad tycker du om belysningen i området? Är området väl belyst på kvällstid? Annat?

Ingen som egentligen svarar på den här frågan. Dock finns det en kvinna som säger att hon tycker att enskifteshagparken i Annelund är dåligt belyst på vintrarna.

6. Mötesplatser och socialt samspel (Park och gröna ytor)

- Hur upplever ni parken och bostadsgårdarna, känner ni er trygga där?

Ingen som kommenterar kring parken och huruvida de använder den eller inte.

7. Verksamheter

- Hur ser ni på verksamheter som finns nära Annelundsområdet/Norra Grängesbergsgatan?

Flertalet av respondenterna tycker att mycket av de problem som finns i området (Norra Grängesbergsgatan) grundar sig i bilverkstan. Två av respondenterna (en kvinna och en man) tror att det sker skumma affärer där. Två informanter (en kvinna och en man) tror att det drar sig till skumma typer och att det tar för mycket plats. En kvinnlig respondent tycker att delar av bilverkstaden bör stängas då mycket av de brott som sker där beror på ungdomar som inte har något att göra. Hon menar att man skulle använda lokalen till att göra en ungdomsgård istället och på så vis kanske få ett lite tryggare område. Nästan alla respondenter, 10 av 13 nämner den svarta klubben, där det skett skumma affärer, skottlossningar och t.o.m. ett mordförsök. Det är kanske den största anledningen till otryggheten säger många. I dags läget är det tillfälligt stängt säger en respondent och han hoppas på att det förblir så. Flera respondenter berättar om behovet av en cafeteria eller något liknande på området. 4 av respondenterna nämner industrierna i närheten av Norra Grängesbergsgatan, och säger att dessa fasader borde rivas och ge plats för andra verksamheter som ex ett litet centrum. Lite mötes platser för folk som bor här så man kan lära känna varandra. Vidare säger en respondent att det finns många fastigheter och föreningar nära Annelundsområdet men att det ändå bara förekommer nödvändiga och sociala aktiviteter. Valbara aktiviteter utförs sällan i området, orsaken är väder och tid säger en manlig respondent. De respondenter som bor i Annelund säger att de tycker om att sitta i Enskifteshagen och njuta av platsen och naturen, men endast sommar- och dagtid.

- Vad tycker ni om förskolorna som ligger i området? Tycker ni att era barn är i trygghet?

Det finns ingen som har svarat på den här frågan, då de inga av respondenterna har barn som går där. Dock säger fröknarna att föräldrarna känner sig trygga när barnen är i förskolan. De säger att det händer att föräldrar ringer och är oroliga om det har hänt något i närheten. Men att de förövrigt är trygga med att ha sina barn där.

- Vad tycker du om det sociala livet här? Är människor sociala? Var träffar du dina grannar?

Flera respondenter tycker att det är trevligt, och säger att de gillar att det är mångkulturellt och levande. En av respondenterna har problem med att det är mångkulturellt samhälle, han menar att det leder till bråk mellan grupperna. Och ger otrygg känsla. En manlig respondent som bor i Annelund säger att det är segregerat i Annelund. Det sociala livet mellan invandrarna är bra men inte mellan invandrare och svenskar säger en manlig respondent. Han menar att i vissa gårdar är det bara svenskar och de gårdarna är mycket finare än de gårdar där det är mycket invandrare. Om vi går till dessa gårdar och sätter oss, brukar svenskarna be oss att gå därifrån. En kvinna som bor i Annelund säger att hon har bra kontakt med sina grannar, hon och hennes grannar känner sig trygga där. Hon säger de är fint och rent i Annelund och att hon trivs där väldigt mycket.

- Om man bortser från det som har hänt i Annelund (brott) vad tycker du om Annelund som ett bostadsområde/ Norra Grängesbergsgatan?

Överlag är det inte många av de tillfrågade som tycker att det är otryggt i Annelund och nästan ingen har klagat på Annelund som bostadsområde. De som bor där tycker att det är fint och trevligt. Men det ska också nämnas att flera av respondenterna säger att de inte har någon koppling till Annelund, dvs att de inte vet så mycket om hur det är där. Det klagomål som har kommit riktat till Annelund är kring enskifteshag parken där är det för dåligt belyst på vintern. Alla respondenter är eniga om att Norra Grängesbergsgatan är en stökig gata, även om någon tycker att det är kul med intriger. Två av respondenterna tycker att det är ett fint, öppet och stort. Övriga respondenter tycker att det fattas mycket och att det är en tråkig, smutsig gata som borde rustas upp.

Bilaga 1, Intervjufrågor

Bakgrund: Ålder, kön och
etnicitetsbakgrund.

Trygghet

- Hur länge har du bott/jobbat här?
- Känner du dig otrygg/trygg i Annelund/Norra Grängesbergsgatan?
- Varför känner du dig otrygg? När?

- Vad kan du själv göra för att Annelund/Norra Grängesbergsgatan ska bli en bättre plats? ☐ Hur påverkas du av media och rykten?

8. Brottslighet

- Har du varit utsatt för något brott?
- Har du på något annat vis varit utsatt för något som fått dig att känna otrygghet?
- Hur är det med missbruksförhållanden i området? Finns narkomaner och droger i området?

9. Formell social kontroll

- Känner du dig trygg ifall det finns polis i närheten?
- Vad bidrar polisens närvaro med?
- Finns det kameraövervakning?
- Känner du dig tryggare om det finns kameraövervakning?

10. Trafik

- Finns det bra säkerhet i trafiken?
- Finns det några problem med trafiken i området?
- Vad tycker du om cykel-bilparkering i förhållande till området?

Miljö

- Vad tycker du om stadsmöbleringen, vad tycker du om bänkarna?
- Vad tycker du om belysningen i området? Är området väl belyst på kvällstid? Annat?

11. Mötesplatser och socialt samspel (Park och gröna ytor)

- Hur upplever ni parken och bostadsgårdarna?
- Känner ni trygga när passerar förbi gården? ☐ Använder ni parken även under kvällstid?

(Verksamheter)

- Hur ser ni på verksamheter som finns nära Annelundsområdet/Norra Grängesbergsgatan?
- Vad tycker ni om förskolorna som ligger i området? Tycker ni att era barn är i trygghet?

- Vad tycker du om det sociala livet här? Är människor sociala? Var träffar du dina grannar?
- Om man bortser från det som har hänt i Annelund (brott) vad tycker du om Annelund som ett bostadsområde/ Norra Grängesbergsgatan?

Bilaga 2, Informanter

Informant 1: Man/ 24 år / 2014-04-02/ Arbetar i bilverkstad/ Utländsk

Informant 2: Kvinna/ 24 år / 2014-04-6/En Kassörska/ Utländsk

Informant 3: Man/ 23 år / 2014-04-8/Arbetar i gatukiosk och boende/ Utländsk

Informant 4: Man/ 52 år / 2014-04-8/ Ägare till en möbelaffär / Utländsk

Informant 5: Kvinna/ 30-35 år / 2014-04-10/Förskollärare/Utländsk

Informant 6: Kvinna/ 55-60 År / 2014-04-15/ Förskollärare/Svensk

Informant 7: Man/ 35-40 år / 2014-04-20/ Arbetar i en verksamhet/Utländsk

Informant 8: Kvinna/ 32 år/ 2014-04-10/ En praktikant /Utländsk

Informant 9: Kvinna/ 50-55 år/ 2014-04-20/ En praktikant / Utländsk

Informant 10: Kvinna/ 34 år / 2014-04-20/ En praktikant / Utländsk

Informant 11: Kvinna/ 36 år / 2014-04-21/ Arbetar i en verksamhet och boende /Svensk

Informant 12: Kvinna/ 55-60 År / 2014-04-25/Förskolans chef/Svensk

Informant 13: Man/ 40-45 år / 2014-05-11/Fastighetsägare/ Utländsk

Bilaga 3, Observationsplan

Fysiska rum (*Defensible space*)

Gränsdragning mellan offentliga och privata rum.

- Finns det tydliga gränser mellan privata och offentliga utrymmen såsom staket, stängsel, buskage eller murar?
- Hur är det med grannskapet? Hur är området uppdelat?

Överblickbarhet

- Är fönster och entrédörrar riktade mot varandra eller riktar de sig mot gator?
- Finns det fysiska kvalitéer som påverkar eller förhindrar den naturliga överblickbarheten på gator, mötesplatser, parker, lekplatser och så vidare?

Byggnaders placering

- Hur är byggnader placerade i förhållande till varandra och i förhållande till hela omgivningen?
- Är byggnaders entrédörrar riktade mot varandra eller mot gatorna?
Mötesplatser
- Hur många bostadshus har samma bostadsgård och entréer?
- Finns det mötesplatser som skapar aktivitet och rörelser runtomkring området?

Fasader

- Har kvarterna *hard edges* eller *soft edges*?
- Med andra ord, består kvarteren av långa och slutna komplex med få entrédörrar och fönster? Eller är det tvärtom, består kvarteren av öppna består de av små enheter?
- Har byggnaderna många och välkomnande entrédörrar och fönster?

Trafikrum

- Har området kollektivtrafik?
- Fungerar cykel- och gångbanor bra?
- Finns det gångtunnlar? Ifall det finns, hur är det med belysning där, finns det god belysning som lyser upp gångtunneln?

- Finns det även bra belysning som lyser upp hela gator och cykel- och terräng banor?
- Finns det några fysiska barriärer som ligger nära cykel- och gång banor som gör banorna obehagliga att nyttja under kvällar?
- Hur är det säkerhetsmässigt? Bilarnas hastighet? Övergångställen?
- Finns det bushållplatser i området? Hur är busshållplatserna placerade i förhållande till gator och till området?

Områdets fysiska egenskaper

Stadsmöblering (såsom belysning och sittplatser)

Belysning Har området bra upplysning?

- Är bostäders entréer väl upplysta kvällstid?
- Har de bostadsgårdar och gator som ligger i närheten av husen bra belysning under mörker och kvällar? Finns det sittplatser i området?

Klotter och nedskräpning

- Finns det klotter på väggarna? Är byggnaderna i vårdat skick eller är de ovårdade och slitna?

Park och grönytor

- Finns det parker och gröna områden som ligger i närheten av bostadsområdet?
- Finns det bra belysning som lyser upp parken under kvällstid?
- Hur är det med överblickbarheten? Finns det möjlighet att överblicka parker genom bostäderna och gatorna runt om?
- Bjuder parker på många och olika aktiviteter?

Sociala rum

Formella och informella sociala kontroller

- Finns det hårda insatser såsom kameraövervakning eller vakter och polis?
- Hur är det med grannskapet? Är det god överblickbarhet i området?

Sociala aktiviteter

- Finns det olika verksamheter som ligger nära bostadsområdena, som till exempel skolor, förskolor, handelsmarknad och industri?
- Finns det verksamheter som restauranger, gym eller annan verksamhet som bjuder på olika aktiviteter och lockar människor till området även under kvällstid?
- Finns det mötesplatser och parkeringsplatser i anslutning till bostadsområdet?

Bilaga 4, Datum och tid för observationer

Första observationsdag 2014-04-02. 08:30-10:30

Andra observationsdag gång 2014-04-6. 12.00-14:15

Tredje observationsdag 2014-04-25. 13:30 – 15:00

Fjärde observationsdag 2014-05-12. 21:30 - 22:30